

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Η' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 |

1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1959

| ΑΡΙΘ. 23

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΩΣ

Ἡ ἐξομολόγησις, ὑπὸ τὴν ἀνθρωπίνην ὄψιν αὐτῆς, εἶναι ἐκδήλωσις ἐμπιστοσύνης, καθ' ὅσον, δι' αὐτῆς, μία καρδιά κλίνει πρὸς ἑτέραν καρδίαν, διὰ τὴν καταθέσῃ εἰς αὐτὴν τὸ μυστικόν της. Τὴν ἔμφυτον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν ἀνάγκην ταύτην τῆς ἐμπιστοσύνης δοκιμάζομεν ὅλοι καὶ ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ χαρᾷ, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐν τῇ θλίψει. Ὅλοι συντριβόμεθα πολλάκις ὑπὸ τῆς θλίψεως ἢ τῆς ἀμηχανίας ἢ τῆς μερίμνης καὶ ζητοῦμεν περίξ ἡμῶν μίαν ψυχὴν, διὰ τὴν ἐκμυστηρευθῶμεν εἰς αὐτὴν τὸν πόνον καὶ τὰς ἀνησυχίας ἡμῶν. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἐξομολόγησις ἀνταποκρίνεται εἰς βαθυτάτην ψυχολογικὴν ἀνάγκην.

Ἐπὶ πλεόν ἡ ἐξομολόγησις ικανοποιεῖ καὶ ἄλλην ἀνάγκην τῆς ψυχῆς, τὴν ἀνάγκην τῆς εὐρέσεως καθοδηγήσεως καὶ προσανατολισμοῦ. Ὁ πεπειραμένος πνευματικὸς πατήρ δύναται νὰ δώσῃ πειστικὰς συμβουλὰς, νὰ ἀποδείξῃ τὴν πλάνην, νὰ ἀποκαλύψῃ τὰ ἀπόκρυφα αἰτία τῶν ἀσθενειῶν ἡμῶν, νὰ διαλύσῃ τὸν πολύπλοκον ἴστον τῶν ἡμετέρων παθῶν, νὰ γίνῃ ἀληθὴς Μέντωρ ἡμῶν, φνγαδύων τὴν κακίαν καὶ ἐπανάγων τὰ πεπλανημένα ἡμῶν βήματα εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος.

Ἡ ἐξομολόγησις, ἀσκοῦσα ἡμᾶς εἰς τὴν αὐτοκριτικὴν καὶ τὴν αὐτογνωσίαν, εἶναι σπουδαῖος παράγων πνευματικῆς προόδου. «Τὸ γνῶθι σαυτὸν εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς ἀρχαίας σοφίας, τὸ δὲ ἐξομολογοῦν ἡ λύσις αὐτοῦ». Διὰ τὴν ὁμολογήσωμεν τὰς ἁμαρτίας μας, πρέπει ἐν πρώτοις νὰ γνωρίσωμεν καὶ αἰσθανθῶμεν αὐτάς. Ἡ ἐξομολόγησις ἐνεργεῖ ὡς ἐν ἐνεργητικώτατον ἀντιδραστικόν, ἢ, ὅπως εἶπεν ὁ Ὁριγένης, ὡς ἐμετικόν, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποβάλλομεν τὴν ἐσωτερικὴν αἰτίαν τοῦ κακοῦ. Ἐὰν ἡ ἁμαρτία ἔχη τὰς ῥίζας της εἰς τὸν ἐγωϊσμόν, ἢ διὰ τῆς ἐξομολογήσεως ἐκδηλουμένη ἐσωτερικὴ συντριβὴ καὶ ταπεινώσις συντρίβει κυριολεκτικῶς τὸν ἐγωϊσμόν καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀπαλλάσσει τὴν ψυχὴν ἀπὸ τὰ τυραννικά του δεσμά. Ἐπειτα ἡ ἐξομολόγησις, ὡς ὀρθῶς ἔχει τοιμισθῆ, θέτει τὸν ἐξομολογούμενον εἰς κατάστασιν ἀδιακόπου ἐφ' ἑαυτοῦ ἐπαγρυπνήσεως, ἀναξωογονεῖ

τὰς ἀνωτέρας ἠθικὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς, ἐκδιώκει τὴν ὑπερφάνειαν, ἐγκαθιστᾷ ἐντὸς ἡμῶν τὴν ταπεινοφροσύνην, ἐλευθερώνει ἐκ τῆς δειλίας, ἀναγκάζει τὸν ἄνθρωπον νὰ ἐξοφλήσῃ μωρία κρυπτὰ ὀφειλήματα τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς τιμῆς μὲ πᾶσαν διάκρισιν καὶ ἀκριβείαν καὶ δὲν συγχωρεῖ εἰς τὸν ἔνοχον νὰ πλησιάσῃ τὰ οὐράνια ἀγαθὰ, ἐὰν δὲν διορθώσῃ προηγουμένως, καθ' ὅσον δύναται, ὅσα κακὰ τυχόν ἐπραξεν ἐπὶ τῆς γῆς. «Δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὴν ἐξομολόγησιν, ὁμολογεῖ ὁ Βολταῖρος, ὡς τὸν μέγιστον χαλινὸν τῶν ἀποκρούφων ἐγκλημάτων. Εἶναι ὠφελιμοτάτη, παρακινουῖσα τὰς τετραυματισμένας καρδίας νὰ συγχωροῦν καὶ ἀναγκάζουσα τοὺς κλέπτας νὰ ἀποδίδουν ὅσα τυχόν ἐκλεψαν».

Ἡ ἐξομολόγησις, ὡς διακηρύττει ὁ Αὔγουστος Νικόλαος, εἶναι θαυμαστὸν «ψυχοδικεῖον», ποὺ ἔχει εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του ὅλα τὰ μυστήρια τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως· ἀναχαιτίζει καὶ τιμαρεῖ ὄχι μόνον τὸν φονέα, ἀλλὰ καὶ τὸν κακολόγον· ὄχι μόνον τὴν μοιχείαν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπλοῦν βλέμμα· ὄχι μόνον τὴν ἐκδίκησιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔλλειψιν ἐλεημοσύνης· καθιστᾷ ἡμᾶς ἐσωτερικῶς ἐνόχους εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μας πολὺ πρὶν ἢ φανῶμεν τοιοῦτοι εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων. Τὸ ἱερὸν τοῦτο δικαστήριον εὐρίσκεται εἰς τὰ πρόθυρα τῆς συνειδήσεως· γογγυρεῖ πάντοτε, ἐνῶ οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι καθεῦδον· ἀκροάζεται τὴν ἐλαχίστην ἀταξίαν, παρασκευάζει τὰς καρδίας εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ὅλων τῶν καθήκοντων. Ὅπως λέγει ὁ μέγας φιλόσοφος Λάιμπνιτς, «οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρηθῆ, ὅτι ὅλος ὁ θεσμὸς οὗτος τοῦ μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως εἶναι ἄξιος τῆς θείας σοφίας καὶ οὐδεὶς βεβαίως ὠραιότερος ἢ ἐπαιετώτερος ἐν τῇ Χριστιανικῇ Θρησκείᾳ... Τῷ ὄντι ἡ ἀνάγκη τῆς ἐξομολογήσεως ἀποτρέπει μὲν πολλοὺς ἀπὸ τὸ κακόν, πρὸ πάντων τοὺς μὴ ἀκόμη σκληρονθέντας, προσφέρει δὲ μεγίστην παραμυθίαν εἰς τοὺς παραπεσόντας. Διὰ τοῦτο θεωρῶ τὸν εὐσεβῆ, σοβαρὸν καὶ συνετὸν πνευματικὸν ὡς τὸ μέγα τῆς Θεότητος ὄργανον ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν, διότι αἱ συμβουλαὶ τοῦ εἶναι χρηστοὶ εἰς τὸ νὰ ἐυθυμίσουν τὰς διαθέσεις μας, νὰ ὑποδεικνύουν εἰς ἡμᾶς τὰ ἐλαττώματά μας, ν' ἀπομακρύνουν ἡμᾶς ἀπὸ τὰς ἀφορμὰς τῆς ἁμαρτίας, νὰ μᾶς παρακινεῖν ν' ἀποδίδωμεν τὰ ξένα, νὰ αἴρουν τὰ σκάνδαλα, νὰ διασκεδάζουν τὰς ἀμφιβολίας, ν' ἀνορθώνουν τὸ καταβεβλημένον πνεῦμα, τέλος νὰ θεραπεύουν ἢ νὰ μετριάξουν ὅλα τὰ κακὰ τῶν ἀσθενουσῶν ψυχῶν. Καὶ ἐὰν δυσκόλως εἰς τὰ ἀνθρώπινα ὑπάρχη κάτι πολυτιμότερον ἀπὸ πιστὸν φίλον, τί νὰ εἴπωμεν, ὅταν ὁ φίλος οὗτος συνδέεται μὲ τὸν ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον θεσμὸν ἐνὸς θείου μυστη-

ρίου και υποχρεούται να τηρήση την πίστιν του και να σέ βοηθήση;»

Ο σπουδαιότερος καρπὸς τοῦ μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως, αὐτὴ αὐτὴ ἡ οὐσία τοῦ μυστηρίου τούτου εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ ἱερέως ἄφεσις τῶν μετὰ τὸ βάπτισμα ἁμαρτιῶν. Ἐὰν τὸ βάπτισμα εἶναι τὸ πλοῖον τῆς σωτηρίας, τὸ ὁποῖον ὀδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὸν οὐράνιον λιμένα, ἡ ἐξομολόγησις εἶναι, ὡς λέγει ὁ Κωνσταντῖνος Καλλίνικος, «ἡ σωστικὴ σανίς, ἐφ' ἧς κινδυνεύων διασώζεται ὁ τῆς παλιγγενεσίας ναυαγός», εἶναι τὸ σωσίβιον, διὰ τοῦ ὁποῖου εἰς τὸν κλύδωνα τῆς ἁμαρτίας ἐπανευρίσκει τις τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ χριστιανικὴ μυστηριακὴ ἐξομολόγησις, ὡς φέρουσα τὸν θεῖον παράγοντα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι κατὰ πολὺ ἀνωτέρα τῆς ψυχολογικῆς καὶ ψυχιατρικῆς ψυχανάλυσεως καὶ ψυχοθεραπείας. Ὡς τονίζει ἐπιφανῆς ξένος ψυχολόγος, «εἰς τὸ ἐσωτερικόν του δικαστήριον ὁ μετανοῶν ἄνθρωπος ἀναγνωρίζει καὶ ἐλεεινολογεῖ, ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ, τὸ ἁμαρτημὰ του ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδεμίᾳ ψυχοθεραπευτικῇ δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἐπιτύχη, ἐνῶ ἡ μυστηριακὴ ἄφεσις ἐλευθερώνει τὴν ψυχὴν διὰ παντός ἀπὸ τὸ ὁμολογηθὲν παράπτωμα. Ἡ ψυχὴ λαμβάνει ἀπὸ τὸν πνευματικόν της πατέρα ἐνθαρρύνσεις διὰ μίαν ζωὴν πάντοτε ἀνωτέραν, ἡ ὁποία θὰ ἐπιτελέσῃ τὸ ἔργον πραγματικῆς ἀνακαινίσεως ὁλοκληροῦ τῆς προσωπικότητος».

Ἡ εἰς τὴν ἱερὰν ἐξομολόγησιν κορυφουμένη μετάνοια, ὡς τονίζουν τὰ λειτουργικὰ καὶ ὑμολογικὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας μας, «δωρεῖται λογισμὸν ἐπιστροφῆς», ζωογονεῖ τὴν προσευχὴν, ἀναπλάττει τὴν συντριβεῖσαν εἰκόνα, δημιουργεῖ καρδίαν καθαρὰν καὶ ἐγκαινίζει πνεῦμα εὐθές, «γλυκαίνει τὸν νοῦν», ἐξοπλίζει διὰ τῶν «ὄπλων τοῦ φωτός», δημιουργεῖ «βίον καθαρὸν» καὶ «μύρον εὐωδίας» ἐν τῇ ψυχῇ, «καθωραίνει τὸ εἶδεχθές», «μεταπλάττει» καὶ «καινοποιεῖ» τὴν ψυχὴν, προσφέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ «πρωτόκτιστον κάλλος», τὴν «φωτεινὴν στολὴν τῆς ἀγαγεννήσεως», περιβάλλει αὐτὸν διὰ «χιτῶνος εὐφροσύνης» καὶ χαρίζει εἰς αὐτὸν «ἐνέργειαν ζωτικὴν». Τοιοτοτρόπως διὰ τῆς εἰλικρινοῦς μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως ἡ ψυχὴ αἰσθάνεται, ὅτι ἐμβαπτίζεται εἰς τὸ πέλαγος τῆς αἰωνίας ἀγάπης, κοσμεῖται διὰ τῶν ἐσθῆτων τῆς Θείας Χάριτος καὶ νιοθεσίας καὶ ἀκοῦει τοὺς πασχάλινους κῶδωνας τῆς νέας ζωῆς. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς «χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι» (Λουκ. ιε', 7).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἐφηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΞΕΝΟΜΑΝΙΑΣ ΑΝΤΙΝΟΜΙΑΙ

Ἐν πρώτοις ἄς ἐπιτραπῆ νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν ἀντιτιθεμένων εἰς τὴν ἐν τῇ λατρείᾳ διατήρησιν τῆς πατροπαράδοτου Βυζαντινῆς Μουσικῆς (περὶ ὧν ὁ λόγος εἰς τὸ προηγούμενον σημεῖωμά μας) παρασύρονται, χωρὶς, ἴσως, νὰ τὸ ἐννοοῦν ἀπὸ τάσεις νεωτεριστικᾶς, προσέτι δὲ καὶ ἀπὸ τὴν κωριαρχοῦσαν σήμερον ξενομανίαν καὶ τὸν λεγόμενον «σνομπισμόν», ἅτινα κατὰ τὴν χαρακτηριστικὴν παρατήρησιν τοῦ σοφοῦ Δ. Βεργαράκη «ὡς χεῖμαρρος εἰσρεύσας λάβρος ἐκ τῆς Δύσεως καὶ ἀδιακόπως ἐξογκούμενος καὶ ὀρηγτικώτερος γινόμενος, κινδυνεύομεν νὰ μεταβληθῆ εἰς κατακλυσμὸν ἀληθῆ, ὥστε ὄλονεν νὰ συμπαρασύρῃ πᾶν ὅ,τι εὐρίσκει παρ' ἡμῖν λείψανον πατροπαράδοτου κληρονομίας». Κατεχόμενοι ἀπὸ τὸν «πανικὸν τοῦ μοντερνισμού», τ. ἔ. τὸν φόβον μὴ τυχὸν φανοῦν καθυστερημένοι καὶ ἀσυνγχρόνιστοι, ἀπεμπολοῦν μὲ τὴν μάλιστα ἐγκολίαν, ἐκκλησιαστικᾶς καὶ θρησκευτικᾶς παραδόσεις, ὥστε νὰ ἐξασφαλίσουν τὸν τίτλον τοῦ «προοδευτικοῦ». Ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ προστεθῆ ὅτι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κατὰ τῆς Β. Μ. φωνασκοῦν οἱ σπανιώτατα φοιτῶντες εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Κυρίου. Ἐπιθυμοῦν ὅμως κατὰ τὰς τρεῖς ἢ τέσσαρας ἢ ἕστω καὶ περισσοτέρας κάπως εὐκαιρίας τοῦ ἔτους, καθ' ἃς θὰ ἐκκλησιασθοῦν, νὰ ἀκούσων τετράφωνον μουσικὴν, «διὰ νὰ εὐχαριστηθοῦν», ὅπως καὶ οἱ ἴδιοι ἰέγουν. Δυνάμεθα λοιπὸν, κατόπιν τούτου, νὰ ὑποστηρίξωμεν μετὰ σοβαρότητος, ὅτι οἱ τοιοῦτοι ἐνδιαφέρονται ὄντως διὰ τὴν θείαν λατρείαν, ἕστω καὶ διὰ τὴν ἐξωτερικὴν τῆς μορφῆς; Ἐπειρασμένοι, ἐξ ἄλλου πολλοὶ ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπὸ τὴν μουσικὴν τῶν θεάτρων, ὀρέσκονται καὶ εἰς τὸν Ναόν, ὡς εἰς χώρον θεατρικόν, θεατρικὴν μουσικὴν ν' ἀπολαμβάνουν». Θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἐπαναλάβῃ περὶ αὐτῶν τὴν περὶ τῶν σνγχρόνων του παρατήρησιν τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου: «Υπὸ τῶν ἐν θεάτροις θεαμάτων (καὶ ἀκροαμάτων) τὸν νοῦν σκοτίζονται καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἐκείνων προαττόμενα (καὶ ἀδόμενα) τοῖς τῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρουσι τρόποις». Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογηθῆ ὅτι μίαν σπουδαίαν ἰκανότητα ἔχουν οὗτοι, καθαρῶς θεατρικὴν καὶ αὐτὴν, νὰ δημιουργοῦν τεχνητὸν θόρυβον καὶ ἐντυπώσεις, καὶ οὕτω νὰ παρασύρουν τοὺς ἀφελεῖς ἢ ἀπληροφορήτους. Ποῖος δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ τὸ γεγονός, ὅτι αἱ τάσεις αὗται ἐκμοντερνισμού μας ἔχουν μεταβάλεῖ μερικὸς Ναὸς τῶν Ἀθηρῶν καὶ Πειραιῶς (διὰ τί ὄχι καὶ τῶν Ἐπαρχιῶν;) εἰς αἰθούσας θεάτρων, ὅπου οἱ τοιοῦτοι προσέρχονται διὰ νὰ «περάσουν εὐχάριστα τὴν ὥρα των» καὶ νὰ ἰκανοποιηθῆ «τὸ γοῦστο» των;

Τοιοντοτρόπως ὁμως, ὅπως εἶναι φανερόν, ἀντιφάσκοντες πρὸς ἑαυτούς, χωρὶς βεβαίως νὰ τὸ ἀντιλαμβάνονται, μεταβάλλουν τὸ μέσον εἰς σκοπὸν.

Ἄλλ' ὅπαρχει καὶ ἕτερα ἀντίφασις καὶ ἀντινομία, τὴν ὁποίαν ἐν συνεχείᾳ θὰ παρουσιάσωμεν.

Οὐδείς βεβαίως ἰσχυρίζεται, ὅτι ἡ μουσικὴ ἐν τῇ λατρείᾳ ἀποτελεῖ τὸν σκοπὸν αὐτῆς, οὔτε ὅτι εἶναι «ἐξ ἀποκαλύψεως», διεκδικουσα θεοπνευστίαν, ὥστε νὰ εἶναι τι τὸ ἀμετακίνητον καὶ ἀναλλοίωτον εἰς τὸν αἰῶνα χωρὶς οὔτε «ἰῶτα ἐν ἡ μία κεραία» νὰ ἐπιτρέπεται νὰ μεταβληθῇ. Εἶναι ἀπλοῦν μέσον πρὸς σκοπὸν. Μέσον, ἀλλ' ὄχι καὶ τόσον «ἀπλοῦν». Ἡ Β. Μ. ἔχει π ο λ λ ῆ ν ἰ ε ρ ὀ τ η τ α. Εἶναι θησαυρός, τοῦ ὁποίου τὴν ἀξίαν ἀνυχοῦς δὲν γνωρίζουν οἱ πολλοί, ἀσφαλῶς δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ οὔτως, ὡς ἄνωτέρω, ἔλαφρᾷ τῇ συνειδήσει, ἀποφαινόμενοι καὶ περιφρονοῦντες αὐτὴν ὡς «ἀμελητέαν ποσότητα».

Ἀποτελεῖ, ὅπως θὰ ἀναπτύξωμεν δι' ὀλίγων ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους κρατήσασαν ἐπὶ 16 καὶ πλέον αἰῶνας, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν, ὅτι εἶναι τῆς αὐτῆς σχεδὸν ἡλικίας μὲ τὴν ἁγίαν μας θρησκείαν.

Εἶναι πλέον ἀποδεδειγμένον καὶ κοινῶς παραδεδειγμένον (κατόπιν τῶν σχετικῶν ἐρευνῶν ἡμετέρων καὶ ξένων μουσικολόγων), ὅτι ἡ Β. Μ. προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν τοιαύτην, τὴν ὁποίαν οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ ἐχρησιμοποίησαν ἐν τῇ λατρείᾳ των, ὅπως συνέβη καὶ μὲ τόσα ἄλλα ἀρχαιοελληνικὰ στοιχεῖα (γλῶσσα, διοικητικὰ σχήματα, ρυθμὸς ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ κ.ά.), προσαρμόζοντες ὁμως αὐτά, σὺν τῷ χρόνῳ, πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς κατ' ἐξοχὴν πνευματικῆς των λατρείας, διδασκαλίας καὶ ζωῆς. «Ἀντίπαλος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μουσικῆς» εἶναι ἡ Βυζαντινὴ, κατὰ δὲ τὸν Δ. Βεργαρόδακην εἶναι «ἡ μουσικὴ τῶν ἀρχαίων ἀυτῆ, ἀυτοτάτη». Ἡ τεχνικὴ ὁρολογία, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα στοιχεῖα οὐσιώδη τῆς Β. Μ. (γένη, ἦχοι, τόνοι, τὸ δρόμον κ. ἄ.) εἶναι καθαρῶς τῆς ἀρχ. Ἑλληνικῆς στοιχεῖα. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ὑποστηρίζει, μετὰ πολλῶν ἄλλων καὶ ὁ διαπρεπὴς ἀνατολιστὴς καὶ μουσικολόγος Borrel, καθηγητῆς τῆς «Scola Cantorum» τῶν Παρισίων, εἰς εἰδικὸν ἄρθρον του, ἐν τῷ ὁποίῳ διαπιστώνει «περίεργον ἐπιβίωσιν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μουσικῆς». Ὦντως διὰ νὰ χρησιμοποιήσωμεν τοὺς λόγους Γρηγορίου τοῦ Νύσσης, ἡ ἱερὰ ἡμῶν μουσικὴ «ἀπεδείχθη κατὰ φύσιν ἡμῖν (τοῖς Ἑλλησιν) οὐσα». Αἱ δ' ἐπ' αὐτῆς ἐξωτερικαὶ ἐπιδράσεις, περὶ τῶν ὁποίων τόσος γίνεται συνήθως λόγος, οὔσαι ἀναπόφευκτοι λόγῳ τῶν εἰδικῶν ἱστορικῶν συνθηκῶν (κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκικῆς δουλείας τοῦ Γένους), δὲν εἶναι

τόσον μεγάλοι, ὅσον πειρῶνται νὰ τὰς παραστήσουν. Πάντως «δὲν ἠδυνήθησαν αὐτοὶ νὰ μεταβάλουν τὰς ἀρχικὰς αὐτῆς βάσεις καὶ νὰ ἀλλοιώσουν τὸν χαρακτῆρά της», ὡς ἐτόνισε πρὸ ἔτους περίπου, ὁ ἐντολῆ τῆς Ἱ. Συνόδου ὀμιλήσας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου εἰς τὸν «Παρονασόν» Συνοδικὸς Ἱεράρχης (ἰδὲ Περιοδικὸν «Ἐκκλησία» 1958, σ. 471). Δυνάμεθα μάλιστα ἀφόβως νὰ τονίσωμεν, ὅτι περισσότερο ἐπηρέασε παρὰ ἐπηρεάσθη ἀπὸ τὴν μουσικὴν τῆς Ἀνατολῆς ἢ Βυζαντινῆ, ὡς φρονοῦν διαρπυπετεῖς ἐρευνηταί. Τὸ λεχθὲν περὶ τῶν κατακτήσεων τοῦ Λατίου, κατακτηθέντος συγχρόνως πνευματικῶς ὑπὸ τῶν ἠττηθέντων ἐλλήνων, ἰσχύει, ἐν τινὶ μέτρῳ καὶ ἐνταῦθα. Εἰς ὠρισμένα βεβαίως «μέλη», ἰδίᾳ τὰ ἀργὰ (τὰ λεγόμενα «παπαδικὰ»), εἶναι ἐμφανῆς ἡ τοιαύτη ἀραβικὴ ἐπίδρασις. Τοῦτο ὁμως δὲν σημαίνει, ὅτι ὅλα τὰ βυζαντινὰ μουσικὰ κείμενα εἶναι ἀπορριπτέα, ὡς δῆθεν ξενικά. Ἄς γίνῃ ἡ δέουσα καὶ προσεκτικὴ ὑπὸ ἐιδικῶν, ἀποκάθαρσις καὶ κωδικοποιήσις, ὡς θὰ λεχθῆ εἰς τὸ οἰκτεῖον μέρος καὶ τὸ πρᾶγμα τακτοποιεῖται.

Ἐνῶ ὁμως τὰς ἐπὶ τῆς Β. Μ. ὀλίγας ξενικὰς ἐπιδράσεις ἐπισημαίνον καὶ μάλιστα, ὡς μὴ ὄφειλε, τὰς ἐξογκῶνον, τὴν ἰδικὴν των καταδόπληκτον ξενομανίαν οὐδόλως ὑπολογίζουσιν. Ἰδοὺ καὶ δευτέρα ἀντινομία.

Ἐὰν δὲ καὶ σήμερον ἔτι παρατηρῆται τὸ ἄτοπον νὰ ἀκούονται ρινοφωναὶ καὶ «ἀμανοειδεῖς» ἐκτελέσεις μουσικῶν μελωδιῶν εἰς τοὺς Ναοὺς μας, δὲν πταίει διὰ τοῦτο ἡ Β. Μ. Ἀλλὰ πταίου, ὡς θὰ ἴδωμεν, οἱ ἀδαεῖς, ἀκατάρτιστοι καὶ φωνητικῶς ἀκατάλληλοι ἐκτελεσταί της, οἱ ὅποιοι τόσον κακὴν ὑπηρεσίαν προσφέρουσιν εἰς τὴν σεμνὴν μουσικὴν τῆς Ἐκκλησίας μας. Δὲν ἔτυχεν—εἶναι ἀληθές—τῆς δεοῦσης προσοχῆς καὶ καταλλήλου καλλιουργείας μέχρι σήμερον ἡ πατροπαράδοτος αὐτῆ ἱερὰ τέχνη, ἀφεθείσα σχεδὸν εἰς τὴν τύχην της, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν λεγομένην Εὐρωπαϊκὴν, ἡ ὁποία ἠγαπήθη καὶ ἀντικείμενον ἐνδελεχοῦς σπουδῆς ἐγένετο.

Ἐννοεῖται, ὅτι λέγοντες καλλιέργειαν τῆς Β. Μ. νοοῦμεν ταύτην ἐντὸς ὠρισμένων πλαισίων. Δὲν εἶναι στατική ἡ Β. Μ. Ἡ, ἄλλως, εἶναι μὲν στατική, ἀλλ' ὁμως ὑπὸ τὴν ἐννοίαν της ἐμμονῆς εἰς τὴν παράδοσιν, ἣτις δὲν σημαίνει παθητικὴν στασιμότητα ἢ ἀντίδρασιν εἰς τὴν πρόοδον. Σημαίνει προσήλωσιν εἰς μίαν πηγὴν δυνάμεως, ἐμπνεύσεως καὶ δημιουργίας. Ὡς πᾶσα τέχνη, ἐπιδέχεται καὶ αὐτὴ πάντοτε ἐξέλιξιν ἐπὶ τὰ βελτίω. Ἀλλ' ἐδῶ χρειάζεται προσοχή. Ἡ ἐξέλιξις θὰ εἶναι οὐχὶ κατ' ἀπομίμησιν ξένων προτύπων, μουσικῆς δηλ. ἐξωτερικῆς, κοσμικῆς καὶ θεατρικῆς. Ἐξέλιξις δὲν σημαίνει ἀντικατάστασιν καὶ ἀνατροπὴν αἰωνοβίων παραδόσεων, ἀλλὰ βελτίωσιν, ἀνανέωσιν. Νὰ συνεχίσωμεν,

νά ζωογονήσωμεν καὶ πλουτήσωμεν τὴν παραδοθεῖσαν τέχνην ἐντὸς ὠρισμένων πλαισίων καὶ συμφώνως πρὸς τὸν θερησκευτικὸν καὶ ἔθνικόν μας χαρακτήρα, καὶ οὐχὶ νά νεωτερίσωμεν καὶ ἐπαναστατήσωμεν (πρὸβλ. Μητροπολίτου Σάμου Εἰρηναίου «Υπόμνημα περὶ Β. Μ.» ἐν περιοδικῷ «Ἐκκλησία» 1958, σ. 302 καὶ Κοζάνης Διονυσίου σχετικὴν μελέτην ἐν «Διπτύχοις Ὁρθοδοξίας» Α, 160). Οὕτω, καλλιέργεια καὶ ἐξέλιξις τῆς Β. Μ. δὲν δύναται νά σημαίη τὴν προσθήκην μερικῶν τριγόρων εἰς τὰ παραδεδομένα μουσικά μας κείμενα. Ἄλλ' οὔτε δύναται νά συνίσταται εἰς τὴν λεγομένην ἐναρμόνισιν τῆς Β. Μ., διὰ νά ἔλθωμεν εἰς τὸ περιλάλητον τοῦτο ζήτημα, ἐπισημαίνοντες—εἰς τὸ προσεχές—καὶ μίαν εἰσέτι, τρίτην δέ, τὴν καὶ κυριωτέραν ἀντινομίαν τῆς ἐπιχειρηματολογίας τῶν ἀντιδικούντων πρὸς τὴν ἱερὰν Βυζαντινὴν ὑμνωδίαν.

Πρωτος. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

Γνώρισα κάποιον, πού εἶχε μεγάλη ἰδέα γιὰ τὴν ἀνθρώπινη σοφία, τὴ χωματένια καὶ σαρκική. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, λοιπόν, δὲν καταφρονοῦσε μονάχα τοὺς ἀπλοϊκοὺς χριστιανούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἁγίους γιὰ τὰ ἄτεχνα λόγια τους. Ἦθελε νά ἦταν γραμμένα μὲ μαστοριά, καὶ ρητορικότητα., ὅπως συμβαίνει μὲ τοὺς σοφοὺς τῆς κοσμικῆς γνώσεως. Γι' αὐτὸ τὸν ἄνθρωπο, πού δὲν ἤξερε ὅτι ὁ Θεὸς δὲν δίνει σημασίαν στὴν ὁμορφιὰ τῶν λόγων, ἀλλὰ στὴν ἀλήθεια τῶν νοημάτων, ταιριάζει ἡ ἐξῆς παροιμία: «τὸ ζωντανὸ σκυλί εἶναι προτιμότερο ἀπὸ τὸ φόβιο λιοντάρι κι' ἓνα φτωχὸ παιδί μὲ φῶτισι εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ ἓνα βασιλιᾶ γέρο καὶ ἀνόητο».

(Νικήτας ὁ Στηθαῖος)

Ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρών, πού βλάστησε, εἶναι τύπος τῆς Παρθένου, πού χωρὶς γάμο γέννησε τὸν Χριστό.

(Ἐφραίμ ὁ Σῦρος)

Ὅποιος δὲν λάβη τὸ βάπτισμα, δὲν ἔχει σωτηρία. Ἐξάίρεσι ἀποτελοῦν μονάχα οἱ μάρτυρες, πού καὶ χωρὶς νερὸ λαμβάνουν τὴ βασιλείαν.

(Κύριλλος Ἱεροσολύμων)

Ὅπως τὸ νερὸ εἶναι ἓνα καὶ συγχρόνως παρουσιάζεται νερὸ, χαλάζι καὶ χιόνι, ἔτσι κι' ἡ Ἁγία Τριάς εἶναι ἓνας Θεὸς καὶ τρία πρόσωπα.

(Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς)

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Τελειώσαμε ὅλα τὰ προκαταρκτικά. Εἶτε κατὰ Θεοῦ παραχώρησιν, εἶτε κατὰ Θεοῦ οἰκονομία, εἶτε κατὰ Θεοῦ κλήσιν, ἔγινες ἱερεύς. Ὅταν εἶδες τὸ πρόσωπόν σου στὸν καθρέφτην μὲ γένεια, μὲ καλυμμαύχι, μὲ τὸ μαῦρο πλατὺ ράσο σου, τί σκέψεις ἔκαμες μέσα σου; Τί αἰσθήματα ἐδοκίμασες; Διετήρησες τὴν ἴδια συγκίνησιν, τὴν ἴδια θέρμη, τὴν ἴδια ἐντύπωσιν ἀδιάλυτην στὸ μυαλό σου; Μήπως, ὅσο περνοῦσαν οἱ ἡμέρες, οἱ μῆνες, ὁ χρόνος γενικά, αὐτὰ τὰ σπάνια ψυχολογικά φαινόμενα ἀφανίστηκαν ἀπὸ τὴν μνήμην σου, ἀπὸ τὴν ψυχὴν σου; Εἶναι κάτι πού πρέπει νὰ μᾶς ἐνδιαφέρῃ, γιατί ὅλα ἐκεῖνα ἔπρεπε, ἢ, μᾶλλον, πρέπει νὰ μένουν σ' ἓναν Κληρικό, σὰν μιὰ δύναμι πού ξαναγιώνει ὑποσχέσεις τοῦ Ἱερέως πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Αὐτὴ ἢ πυρκαϊὰ πού ἀνάβει καὶ φουντώνει τίς στιγμὲς πού χειροτονεῖται ὁ πιστὸς καὶ γίνεται Κληρικός, Διάκονος ἢ Πρεσβύτερος ἢ Ἐπίσκοπος, — συμβαίνει νὰ ἐλαττώνεται σὲ πολλούς, τόσο σὲ ἔκτασιν ὅσο καὶ σὲ ἐντάσιν, σὲ δύναμι, σὲ βαθμὸ θερμότητος. Μὴ σοῦ φαίνεται παράξενο αὐτὸ τὸ ἐρώτημα. Ἄν δὲν τὸ πρόσεξες τὸ φαινόμενο ὀφείλεις νὰ τὸ προσέξῃς. Ἐκτὸς καὶ ἂν κατὰ τὴν ὥρα τῆς χειροτονίας σου, χωρὶς ν᾿ἄχῃς συναίσθησιν τί γινόταν γύρω σου καὶ ἐπάνω στὸ κεφάλι σου, εἶχες τὸ νοῦ σου ἄλλοῦ, ὁπότε ὡς ἀναίσθητος, δὲν ἐνοιώσες τὴν ὥρα ἐκείνη ἱερὲς συγκινήσεις, ρίγη στὸ κορμί σου, φωτιὰ στὴν καρδιά σου. Τότε βέβαια τὸ ἐρώτημα δὲν ἔχει θέσιν. Ὑπάρχουν πολλοὶ ὅμως πού κάτω ἀπὸ μιὰ μελαγχολικὴ κατάστασιν καὶ τὸ κλίμα, ἐδοκίμασαν ἓνα παράξενο φούντωμα, ἔργον τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ψυχῆς. Αὐτὸ τὸ φούντωμα, τὸ θερμὸ αὐτὸ ρεῦμα πού ξεκινουῖσεν ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς καρδιάς γιὰ ν' ἀνεβῆ καὶ στὸ μυαλό καὶ νὰ θερμάνῃ τὸ εἶναι τοῦ πιστοῦ πού ἐχειροτονήθη κι' ἔγινε Κληρικός, συμβαίνει νὰ μὴ κρατιέται στὸ πρῶτο δυνατὸ στάδιον, στὸν πρῶτον βαθμὸ τῆς θερμότητος. Γιατί, καθὼς θὰ θυμᾶσαι, πετοῦσες ἐπάνω ἀπὸ τὸ γῶμα, ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὕλη, ἐπάνω ἀπὸ τὴ γῆ. Σὰν ἀνάλαφρος, ἄσαρκος Ἄγγελος ἐνοιωθες πὼς στεκώσουν ψηλότερα κι' ἀπ' τοὺς ἄλλους συναθρώπους σου. Τὸ θυμᾶσαι, φρονῶ, πολὺ καλά. Κι' ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ ἤσουν ζεστός, φωτεινός, ἔλαμπαν τὰ μάτια σου ἀπὸ μιὰ χαρὰ πού δὲν τὴν εἶχες ποτέ σου δοκιμάσει. Λοιπόν, ὑπάρχει περίπτωσιν πού, μετὰ καιρόν, ἢ φλόγα χαμήλωσε μέχρι τελείας ἐξαφανίσεώς της γιὰ τοὺς πολλούς. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐξαφανίσεως αὐτῆς τῆς πυρᾶς, εἶναι ἢ ἐπάνοδος στὴν πεζότητα ἐνὸς λαϊκοῦ ἐπαγγελματίου πού

στριφογουρίζει στη ρουτίνα τῆς βιοπάλης. Εἶναι τοῦτο ἓνα ἄσχημο φαινόμενο, μιὰ ἔνδειξις τρανῆ πού μιλάει γιά πτώσι, πού δείχνει τὸ βαθμὸ τῆς ἠθικότητος τοῦ Κληρικοῦ. Θὰ ἐρωτηθῆ ἂν ὑπάρχη τέτοιος κίνδυνος. Μεγάλος, ἀγαπητέ. Καὶ ὁ λόγος ἀπλῶς. Ὁ Ἱερεὺς δὲν εἶναι ἀνελεύθερο καὶ ἄβουλο ζῶον. Ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου δὲν χειροτονεῖ ἄλογα ἀλλ' ἀνθρώπους μὲ ψυχὴ, λογικὴ, ἀθάνατη, μὲ βούλησι πού προσκλίνει πρὸς τὴ Χάρι καὶ πού ἐδέχθη τὸ πῦρ τοῦ Παναγίου Πνεύματος, μὲ τὴν ὑπόσχεσι νὰ τὸ διατηρήσῃ, ὅχι σὰ χάρι πρὸς δρᾶσιν, γιὰτὶ τοῦτο εἶναι τῆς Προνοίας τοῦ Θεοῦ ὑπόθεσις, ἀλλ' ὡς θερμοβότα πού συντηρεῖ τὰς ψυχικὰς δυνάμεις καὶ δεξιότητας τοῦ Κληρικοῦ, αὐτὰς μὲ τὰς ὁποίας συνεργάζεται ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ. Ἡ περικοπὴ τῆς Α' Τιμ. ε', 14 πολλὰ μᾶς λέγει ὡς πρὸς αὐτό: «Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ Πρεσβυτερίου...». Τὸ χάρισμα τῆς Ἱερωσύνης, διὰ τοῦ ὁποίου διδάσκει, διοικεῖ καὶ ἱεουργεῖ τὰ Μυστήρια τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ ἀναζωπυρηθῆ, ὅπως τονίζει ἄλλοῦ. Ἀμελεῖ, δὲν σημαίνει, ἀπλῶς, τὸ «δὲ βαρυνέσαι», τὸ ρίχνει ἔξω, σημαίνει τὸ πῶς δὲν τὸ συντηρεῖ καὶ διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς προσοχῆς. Εἶναι καὶ τὰ δύο αὐτὰ ἡ καύσιμος ὕλη νὰ κρατηθῆ τὸ ἀνθρώπινον ἐνδιαφέρον τοῦ Κληρικοῦ, ἡ νῆψις, ἡ ἐγρήγορσις, ὁ συνεχῆς αὐτοέλεγχος. Σοῦ εἶπα πῶς ἡ Ἱερωσύνη εἶναι ἀνεξάλειπτος ἔστω καὶ ἂν ὁ Κληρικός εἶναι ἠθικῶς ἀνάξιος, καὶ δρᾷ σωστικῶς ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ. Ὅμως, ἂν παρατηρηθῆ ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Κληρικοῦ ἀμέλεια, τότε παρουσιάζεται μιὰ ψυχικὴ νέκρα. Λείπει ὁ ζῆλος, ὁ ἐνθουσιασμός, μιὰ ἔντονη χαρὰ στὴν ἐκτέλεσι τοῦ καθήκοντός του, τὸ ἀπλωμα τῆς θείας γαλήνης σὲ μιὰ ψυχὴ, πού ζήτησεν ἐνεργότερα καὶ πλησιέστερα νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ Θεό, ὡς ἔνδεδυμένη τὴν τῆς Ἱερατείας Χάριν», ὅπως ἐτονίσαμε. Γι' αὐτὸ ὁ Ἀπόστολος μιλάει, εἶπα, ἄλλοῦ, περὶ ἀναζωπυρήσεως τοῦ χαρίσματος. «... Ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοί, διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου». Ἐπ' αὐτοῦ ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος γράφει: «Καθάπερ τὸ πῦρ δεῖται ξύλων, οὕτω καὶ ἡ Χάρις, τῆς προθυμίας τῆς ἡμετέρας, ἵνα ἀναζέξῃ... Ὑπὸ μὲν γὰρ ἀκηδίας καὶ ραθυμίας σβέννυνται, ὑπὸ δὲ νήψεως καὶ προσοχῆς διεγείρεται». Ὁ Θεός, σοῦ εἶπα, γιὰ τὴν οἰκονομία τῶν θείων του Μυστηρίων, δὲν ἀφαιρεῖ τὴν Χάριν τῆς Ἱερωσύνης, πού ἔδωκεν ὁ ἴδιος γιὰ τὴν θεμελίωσι τῆς πνευματικῆς, κοντὰ στὸ Χριστό, ζωῆς, καὶ σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ νοιώσῃ καὶ ὁ ἀπλοῦς ἐργάτης στὴ δουλειά του χαρὰ, ὅταν ὁ ἴδιος προσωπικῶς δὲν μετέχει ψυχικὰ. Ἡ ψυχικὴ μετοχὴ στὸ ἔργο πού ἐπιτελεῖ, δίνει σ' αὐτὸ

μιὰ κουφότητα, τὸ κάνει δηλαδὴ πιὸ ἀνάλαφο, γιατί τὸ βλέπει σὰν πραγματικὰ δικό του δημιούργημα. Ὁ Κληρικός, λοιπόν, εἰάν τὸ Χάρισμα ποὺ πήρε δὲν τὸ «ἀναζωπυρῆ», δὲν ἀνανεώνη τὴν πυρά του μὲ τὴν ψυχικὴ του μετοχὴ σὲ κάθε ἱεροπραξία καὶ μάλιστα τὴν τέλει τῶν θείων Μυστηρίων, δὲν προσέχει καὶ δὲν προσεύχεται γι' αὐτό, τότε ἡ παγωμάρα τοῦ ἀφαιρεῖ μὲ τὴν εἰς βάρος του εὐθύνη καὶ τὴν ἀξία καὶ τὴν σκοπιμότητα τοῦ Χαρίσματος, καὶ ὁ Κληρικός κινεῖται τότε μηχανικὰ καὶ κατ' ἀνάγκη γιὰ τὴν ἐξασφάλισι τοῦ ψωμοῦ του. Ἴσως κι' αὐτὴ νὰ εἶναι ἡ αἰτία ποὺ πολλοὶ Κληρικοὶ μετανοιοῦν ποὺ φόρεσαν τὸ ράσο. Δὲν αἰσθάνονται οἱ δυστυχεῖς καμμιὰ χαρὰ κοντά του. Δὲν βλέπουν τὴ γλυκεῖα συντροφιά τοῦ Χριστοῦ. Δὲν ἀντιλαμβάνονται καμμιὰ θωπεῖα τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Δὲν ἀκοῦνε τὴ φωνὴ τοῦ Οὐρανίου Πατρός. Μπορεῖ, λοιπόν, ἀδελφέ, ἔτσι νὰ ἐξηγηθοῦν πολλὰ παράξενα, πολλές ἀντινομίες. Ἔνας παπᾶς κάποτε, σὲ μιὰ δύσκολη περίστασί του, τί νομίζεις; Καταριώταν τὴν ... τύχη του πῶγινε παπᾶς! Γιατί αὐτὴ ἡ κόπωση; Γιατί ἡ ψυχικὴ κάμψις, ἀδελφέ; Γιατί ἡ τρομερὴ πτώσις; Ἄν διετηρεῖτο ἡ δυνατὴ φωτιὰ ποὺ ἀναψε τὴν ἡμέρα τῆς χειροτονίας του, τὴν ὥρα ποὺ εἶχεν ἀκουμπισμένο τὸ κεφάλι του στὴν ἁγία Τράπεζα καὶ ἐδέχετο ὅπως ἐλευθέρως τὴν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀσφαλῶς κύματα μιᾶς ἀπαισιοδοξίας, ποὺ φανερώνει ἄρνησι, δὲν θὰ ἐσκέπαζαν τὴν ψυχὴ του. Ποιὸς ὁ λόγος νὰ νοιώσῃ ἐρημιὰ καὶ ἐγκατάλειψι; Εἶναι φοβερό καὶ νὰ τὸ σκεφθῆ κανεῖς. Ἐάν ὁ ἅγιος Χρυσόστομος θεωρῆ γιὰ τοὺς λαϊκοὺς μεγάλη συμφορά, ὅπως φυσικὰ καὶ εἶναι, τὴν ἐγκατάλειψι τους ἀπὸ τῆς Χάρι τοῦ Θεοῦ ποὺ τοὺς συγκατατεῖ, τοὺς ζωογονεῖ, τοὺς φωτίζει, τί θὰ ἔλεγεν ἂν ἄκουε αὐτὰ τὰ λόγια ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ Ἱερέως, ποὺ ἐτάχθη νὰ τονίζῃ πάντοτε μαζί μὲ τᾶλλα καὶ τὴ δυνατὴ τοῦ Θεοῦ Πρόνοια στὰ παιδιά του; Ἀλήθεια! Πόσοι ἀπὸ τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς δὲν θὰ παίρνουν τὰ λόγια μου αὐτὰ σὰν σχολαστικισμοὺς καὶ γεροντικὲς παληοῦ τύπου παραξενιές καὶ δὲν θὰ λένε τὴ στιγμή ποὺ μὲ διαβάζουν: «Ὁχι! Αὐτὸς ὁ εὐλογημένος! Ζητάει ψῦλλο στᾶχερα!...» Ἐγὼ ἀδελφέ, δὲν ζητῶ μ' αὐτὰ ψῦλλο στᾶχερα, οὔτε διδάσκω κανένα σύστημα ποιμαντικῆς δεοντολογίας, ὅπως θὰ μᾶς ἔλεγεν ὁ Καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ εἰδικὰ τῆς Ποιμαντικῆς. Ἐγὼ σὰν γερο-Κληρικός ἀδελφός σου, πρὸς Κληρικὸν ἀπευθυνόμενος, κάνω πρῶτ' ἀπ' ὅλα αὐτοέλεγχο, ποὺ πιστεύω μπορεῖ νὰ ἔχη μιὰ ἀξία ἀντικειμενικὴ, καὶ νὰ προκύψῃ μιὰ γενικώτερη ὠφέλεια ἀπὸ τὴ συζήτησι ποὺ ἀνοίξαμε. Καὶ θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργο, ἂν ὅλοι ἐμεῖς οἱ παπάδες κάναμε τέτοιες

συζητήσεις και να μη ασχολούμεθα μονάχα με τὸ οἰκονομικὸ πρόβλημα. Τὸ «ζητεῖτε πρῶτον τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ και τὴν Δικαιοσύνην Αὐτοῦ και ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν» δὲν θὰ τὰ ὑπενθυμίζαμε μονάχα στοὺς λαϊκοὺς, κατὰ τὴ γνωστὴ λαϊκὴ παροιμία, ἀλλὰ θὰ τὰ ζούσαμε πρῶτοι ἑμεῖς και δὲν θὰ φθάναμε στὸ κατάντημα τοῦ θανασίμου ἀμαρτήματος, νὰ καταριώμαστε τὴν ... τύχη μας γιατί γίναμε παπάδες, λὲς και μᾶς ἐξεβίασε κανεὶς! Τὰ γιαχνίζουμε, τὰ ξερογιαχνίζουμε και τὰ προσφέρουμε στοὺς ἄλλους με ἀρκετὴ σάλτσα, δογματικά, αὐθεντικά, ἀγιογραφικά. Ἀλλὰ γιατί ὄχι και σ' ἑμᾶς τοὺς ἴδιους: Τὴ φωτιά, ἀδελφέ, τὴ φωτιά πρόσεχε και σὺ πικρὸ πῆρες. Τὴ φωτιά ποὺ ἄναψε γιὰ καλὸ τῆς Ἐκκλησίας μας και μπορεῖ νὰ φουντώσῃ καταστρεπτικά και στὰ κεφάλια μας και σ' αὐτὴν τὴν οἰκογένειά μας. Κράτησέ τὴν, συντήρησέ τὴν, δώσε ὀλόψυχα τὸν ἑαυτὸ σου στὸ εἰδικὸ και οὐράνιον καθήκόν σου και θὰ ἰδῆς, και θὰ νοιώσῃς σύγκορμα τὴν πλήμμουρα τῆς χαρᾶς, ποὺ ἡ ἰδιότης σου ὡς Κληρικὸ ἄνθρωπο θὰ γεννήσῃ στὰ ἱερά σου στήθη. Ἀναζωπύρῃσε τὸ Χάρισμα νὰ μὴ σβυσθῇ. Μιὰ τέτοια ἀπώλεια θὰ σὲ ζημιώσῃ τρομερά. Θὰ κάμῃ τὴ ζωὴ σου και κουραστική, και τὰ ἱερατικά σου καθήκοντα θὰ ἐκτελοῦνται με μιὰ ἀμέλεια, ποὺ θὰ φέρῃ τὸν τύπο τῆς ἀγχαρείας.

Ἄς μποῦμε τώρα στὰ εἰδικώτερα θέματα.

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ Χ.

Σὲ κάθε ἄνθρωπο ὠφελεῖ ὁ πειρασμός. Οἱ ἀγωνισταὶ πειράζονται, γιὰ νὰ δειχθοῦν πιὸ δυνατοί. Οἱ ἀπρόσεχτοι, γιὰ νὰ φυλαχθοῦν ἀπὸ τὰ βλαβερά. Οἱ ὑπνηλοὶ, γιὰ νὰ ξυπνήσουν.

Δόξα στὸν Κύριο, ποὺ με πικρὰ και στυφὰ φάρμακα μᾶς δίνει τὴ χαρὰ τῆς ὑγείας μας.

(Ἰσαὰκ ὁ Σύρος)

Φιλάνθρωπος εἶναι ὁ Κύριος και γρήγορος σὲ συγχώρησι, βραδὺς δὲ στὴν τιμωρία. Κανεὶς, λοιπόν, νὰ μὴ ἀπελπίζεται γιὰ τὴ σωτηρία του.

Ὁ Πέτρος, ὁ κορυφαῖος και πρωτόθρονος τῶν Ἀποστόλων, μπροστὰ σὲ μιὰ παιδίσκη ἀρνήθηκε τρεῖς φορές τὸν Κύριο. Ἀλλὰ μεταμεληθεὶς ἔκλαψε πικρά. Τὸ κλάμα εἶναι τὸ καλύτερο δεῖγμα τῆς βαθεῖας μετανοίας. Γι' αὐτό, ὄχι μόνον ἔλαβε τὴν ἄφεσι γιὰ τὴν ἄρνησι ποὺ εἶχε κάμει, ἀλλὰ τοῦ ἔμεινε και τὸ ἀποστολικὸ ἀξίωμα διὰ παντός.

(Κύριλλος Ἱεροσολύμων)

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ "ΛΕΙΜΩΝΑ,,

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΟΣΧΟΥ

Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΡΕΤΗ ΤΗΣ ΥΠΟΜΟΝΗΣ
ΠΟΥ Μ' ΑΥΤΗΝ ΑΓΙΑΣΕ ΜΙΑ ΚΟΡΗ.

Στὴν Θηβαΐδα ἐζοῦσεν ἓνας πολὺ καλὸς νοικοκύρης, ποὺ τὸν ἔλεγαν Εὐγένιο, καὶ εἶχε γυναῖκα καὶ μιὰ κόρη, ποὺ τ' ὄνομά της ἦτανε Μαρία.

Ὅταν λοιπὸν ἀπόθανεν ἡ γυναῖκα του, ὁ Εὐγένιος ἐμοίρασεν ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του στοὺς φτωχοὺς, καὶ μαζί μὲ τὴν κορούλα του ἀποτραβήχθηκε σ' ἓνα κοινόβιο· ἀφοῦ προτήτερα ἐδασκάλεψε τὴν κόρη του αὐτὴ νὰ μὴ φανερώσῃ, ποτές καὶ μὲ κανένα τρόπο, πὼς εἶναι γυναῖκα, ἀλλὰ νὰ περνᾷ γι' ἀγόρι. Καὶ τὴν ἐφώναζε Μαρίνο.

Ἦστερα ὅμως ἀπὸ λίγο καιρὸν ἀπόθανε κι ὁ πατέρας· καὶ τὸ παιδί ἐμεγάλωνε στὰ χρόνια· μὰ κι' ἐπρόκοβε στὴν ἀρετῇ, στὴν ὑπακοή, καὶ στὴν ταπεινώσι. Καὶ κάθε δυὸ μέρες ἐνήστευε, χωρὶς νὰ βάζῃ στὸ στόμα του τίποτα. Καὶ γενικὰ ἔδειχνε μεγάλο ζῆλο γιὰ τὴν ἀσκητικὴ ζωή.

Τὸ Κοινόβιο λοιπὸν αὐτὸ εἶχε σαράντα ἐνάρετους μοναχοὺς. Καὶ κάθε μῆνα ἐξεχώριζαν τέσσερες καὶ τοὺς ὠρίζαν νὰ κάνουν ὅλα τὰ διακονήματα, καὶ τὸ καθετὶ ποὺ εἶχε χρεῖα τὸ Μοναστήρι. Καὶ ἦτανε πολλὰ τὰ θελήματα ποὺ ἔκαναν, γιὰτὶ εἶχανε ἀναλάβει τὴ φροντίδα καὶ γι' ἄλλους ἀναχωρητές.

Οἱ θεληματάρηδες αὐτοί, κάθε φορὰ ποὺ ἐνύχτωναν ἔξω ἀπὸ τὸ Μοναστήρι, ἐστάθμευαν γιὰ ὕπνο σὲ κάποιον ξενοδοχεῖο, ποὺ βρισκότανε μεσοστρατῆς τοῦ δρόμου τους. Ἦλθε λοιπὸν καὶ ἡ σειρὰ τοῦ Μαρίνου νὰ βγῆ στὴ διακονίαν αὐτῇ. Καὶ τὴ νύχτα, ποὺ ἔμεινε στὸ ξενοδοχεῖο ἐκεῖνο, ἓνας στρατιωτικὸς διέφθειρε τὴν κόρη τοῦ ξενοδόχου καὶ διέδωκε πὼς τὴν πράξῃ αὐτὴ τὴν εἶχε κάμει ὁ Μαρίνος.

Ὁ ξενοδόχος λοιπὸν ἀναψε κι' ἐκόρωσεν ἀπὸ θυμό, κι' ἐξεκίνησε καὶ πῆγε στὸ Μοναστήρι, ὅπου ἔβρισε τὸν Ἡγούμενο καὶ εἶπε καὶ λόγια βαρεῖα γιὰ ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς.

—Δὲν θέλω—ἔλεγε—νά ξαναπατήση ἄλλη φορὰ κανένas σας στὸ ξενοδοχεῖό μου. Γιατὶ δὲν θὰ δεχθῶ ποτέ μου πιά καλόγερο. Μόνο θὰ τοὺς διώχνω...

Ὁ Ἡγούμενος ἐφώναξε τότε τὸ Μαρίνο καὶ τὸν ἀρώτησεν, ἂν εἶναι ἀλήθεια τὰ ὅσα λέει ὁ ξενοδόχος. Κι' ὁ Μαρίνος, κάνοντας μετάνοια, ὡμολόγησε πὼς αὐτὸς εἶναι ὁ φταίστης. Κι' ὁ Ἡγούμενος, σὰν τᾶκουσεν αὐτό, τὸν ἐδιώξεν εὐθὺς ἀπὸ τὸ Μοναστήρι.

Καὶ ἡ Μαρία, ἀποδιωγμένη ἔτσι σκληρά, ἐστάλιασεν κοντὰ στὴν ἐξώθυρά του, κι' ἐκακοπαθοῦσε φοβερὰ ἀπὸ τὸ λιοπύρι κι' ἀπὸ τὶς παγωνιές.

Ὅταν λοιπὸν ἐγέννησεν ἡ κόρη τοῦ ξενοδόχου, ἐκεῖνος ἐπῆρε τὸ παιδί, κι' ἐπῆγε καὶ τᾶρριξε στὸν ἐμπακιέβγα τοῦ Μοναστηριοῦ. Κι' ὁ Μαρίνος τὸ συμμάζωψε στοργικὰ καὶ τὸ πῆρε κοντὰ του· κι' ἐζητιάνευε γιὰ νὰ τὸ θρέψη καὶ νὰ τὸ μεγαλώση.

Ἐπέρασαν ἔτσι τρία χρόνια, πού τὸν ἔδερναν τ' ἀνεμόβροχα καὶ οἱ κακοκαιρίες· κι' ὅμως τὰ ὑπομόνευεν ὅλα. Βλέποντας δὲ τὴν κακοπάθια του καὶ τὴν ὑπομονή του αὐτὴν οἱ ἀδελφοί, τὸν εὐσπλαγγνισθήκανε καὶ πηγαίνοντας στὸν Ἡγούμενο, τοῦ εἶπανε·

—Συγχώρεσέ τον, ἅγιε Πατέρα μας· ἀφοῦ μάλιστα ἔτσι φανερὰ ὡμολόγησε τὴν ἁμαρτία του.

Ἐμαλάκωσε λοιπὸν ὁ Ἡγούμενος, κι' ἐδέχθηκε τὸ Μαρίνο καὶ τοῦ εἶπε·

—Νὰ τὸ βγάλῃς ὅπως διόλου ἀπὸ τὸ νοῦ σου, πὼς μπορείς ν' ἀποκατασταθῇς ξανά στὴν πρώτη σου τάξη καὶ σειρά. Νὰ μείνῃς. Ἀλλὰ θᾶσαι πάντα σου ὁ τελευταῖος ἀπ' ὅλους· καὶ θὰ κάνῃς τίς πιὸ βαρεῖες καὶ τίς πλεῖο ταπεινωτικὲς δουλειές.

Κι' αὐτὸς, προσπέφτοντας, τὸ δέχθηκε αὐτό, μὲ

κλάμματα και μ' αναφυλλητά· κι' έκανε από τότε, με μεγάλη προθυμία, τὸ καθετί πού τὸν ἐπρόσταζαν. Καὶ τὸ παιδί, τὸν ἀκολουθοῦσε πάντα ἀπὸ πίσω και τὸν ἔκραζε—Πατέρα, Πατέρα..

Δὲν ἐπέρασε δὲ πολὺς καιρὸς κι' ἀπόθανε ἡ ταλαίπωρη. Κι' ὁ Ἑγούμενος ἀκούσθηκε νὰ λέη, ὅταν τῷ μαθε—Ποῦ νὰ πῆγεν ἄραγες ἡ κριματισμένη του ψυχὴ;

“Ωρισεν ὅμως νὰ σαβανωθῆ, νὰ κηδευθῆ και νὰ ταφῆ κανονικά. “Ὅταν ὅμως ἔπλεναν τὸ σῶμά της, ἀποκαλύφθηκε πὼς ἦτανε γυναῖκα· κι' ὅλοι ἐσάστισαν κι' ἐσαλαβάτισαν, φωνάζοντας — Κύριε ἐλέησον.. Κύριε ἐλέησον..

Ἄκουσε λοιπὸν ὁ Ἑγούμενος τὶς φωνές και πῆγε νὰ ἰδῆ τί συμβαίνει. Κι' ὅταν ἔμαθε τὰ καθέκαστα και τὸ εἶδε κι' ἀτός του, ἐγονάτισε στὰ πόδια τῆς πεθαμένης, και χύνοντας πικρὰ δάκρυα, ἔλεγε—Συγχώρεσέ με τὸν ἁμαρτωλό, Νύμφη τοῦ Χριστοῦ μας, γιὰ ὅ,τι σοῦκαμα και γιὰ ὅ,τι σοῦφταιξα, μὴν ξέροντας ὁ ἄμοιρος τὴν ἀλήθεια.

Ἐμήνυσε δὲ και στὸν ξενοδόχο νᾶρθη. Κι' αὐτός, ὅταν ἀντίκρυσε τὴν πεθαμένη τῆς εἶπε—Ὁ Θεὸς νὰ σὲ συγχωρέση, γιὰ τὸ κακὸ πού μοῦκανες και τὴ φωτιά πᾶναψες στὸ σπιτικό μου.

Κι' ὁ Ἑγούμενος τότε τοῦ εἶπε·

—Πάψε, ἀδελφέ, γιὰτι ἔχεις μεγάλο ἄδικο. Κι' ἐξ αἰτίας σου, κολάσθηκα κι' ἐγὼ και με πῆρες, ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, στὸ λαιμό σου.. γιὰτι αὐτὴ ἐδῶ εἶναι γυναῖκα.

“Ὅταν δὲ τᾶκουσεν αὐτὸ ὁ ξενοδόχος, και τὸ εἶδε και με τὰ μάτια του ἐπρόσπεσε γονατιστὸς ἐμπρὸς στὸ λείψανο· κι' ἄρχισε νὰ δέεται και νὰ ζητῆ συγχώρεση.

Κι' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴ στιγμὴν ἐδαιμονίσθηεν ἡ κόρη του, και φθάνοντας τρεχάτη στὸ Μοναστήρι, ἐφώναζε τ' ὄνομα τοῦ στρατιωτικοῦ, πού τὴν εἶχε

ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΗΝΟΥ

Ὁμιλία στοὺς Μακκαβαίους

§ VIII. Προτροπὲς τῆς μητέρας πρὸς τὰ παιδιὰ της.

Αὐτοὶ μὲν λοιπόν, ἀφοῦ καὶ τὰ εἶπανε καὶ τὰ ἐπραγματοποίησαν αὐτά, κι' ἀφοῦ ἐρέθισεν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο σὰν μὲ δόντια κάπρου, ἐπερίμεναν, ὁ καθένας μὲ τὴ σειρά του καὶ μὲ τὴν ἴδια προθυμία, τὴν ὥρα τῶν βασανιστηρίων του. Πρᾶγμα, ποὺ στοὺς μὲν ὁμόφυλούς των ἐπροξενοῦσεν ἱκανοποίηση καὶ θαυμασμό· στοὺς δὲ διώκτες των κατάπληξη. Ποὺ ἐνῶ αὐτοὶ ἐξεστράτευσαν ἐναντίον ὄλου τοῦ ἔθνους, σὲ τέτοιο βαθμὸν ἐνικηθήκανε ἀπὸ τὴν ὁμοψυχία τῶν ἐφτά ἀδελφῶν, ὥστε νὰ μὴν τοὺς ὑπολείπεται πλέον καμμιά ἐλπίδα γιὰ τίς ἄλλες των ἐπιδιώξεις.

Ἡ δὲ ἡρωϊκὴ μητέρα τους, ἡ πραγματικὴ αὐτὴ μάννα παιδιῶν ποὺ ἐφανέρωσαν τέτοια καὶ τόσο μεγάλη γενναιοψυχία, τὸ ὑπέροχο αὐτὸ καὶ μεγαλόψυχο δημιούργημα τοῦ νόμου, ἕως ἐκείνη μὲν τὴ στιγμὴ ἐπάλευε μὲ τὴ χαρὰ καὶ μὲ τὸν φόβο· κι' εὐρισκότανε στὸ μεταίχμιο ἀπὸ δύο συναισθήματα, τῆς χαρᾶς μὲν, γιὰ τὴν ἀνδρειωσύνη τους καὶ γιὰ τὰ ὅσα ἐβλεπε. Τοῦ φόβου δέ, γιὰ τὰ μελλούμενα καὶ γιὰ τ' ἀνεβάσταγο τῶν βασανιστηρίων.

Κι' ὅπως ἡ κλωσσα, ὅταν νοιώθῃ πὼς σέρνεται κοντά της κάποιον φίδι ἢ κανένα ἄλλο ἀπὸ τὰ ἐπίβουλα
~~~~~
διαφθείρει. Καὶ μόλις ἄγγιξε τὸ ἅγιο λείψανο τῆς πεθαμένης ἀμέσως ἐγιατρεύθηκε.

Κι' ὅλοι ἐδόξαζαν τὸ Θεό· ὄχι μονάχα γιὰ τὸ θαῦμα ποὺ γίνηκεν· ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἔτσι τὰ οἰκονόμησε, ὥστε νὰ φανερωθοῦν τὰ ἔργα τῆς νεκρῆς· καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο νὰ διορθωθοῦνε κι' ἄλλοι.

Μεταφρ. ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ζῶα, ἔτσι κι' αὐτὴ ἐφτεροκοποῦσε τριγύρω τους, καὶ τὰ περιτριγύριζε μὲ ξεφωνητά, καὶ τὰ παρώτρυνε, κι' ἀθλοφοροῦσε κι' αὐτὴ μαζί τους. Καὶ δὲν παράλειπε τίποτε νὰ λήη καὶ νὰ κἀνῃ ἀπὸ τὰ ὅσα θὰ συνέβαλλαν, γιὰ νὰ ἐμψυχωθοῦνε καὶ νὰ νικῆσουν.

Ἄρπαζε μὲ λαχτᾶρα τὶς ρανίδες ἀπὸ τὸ αἷμά τους· ἀγκάλιαζε τὰ κομματιασμένα τους μέλη· ἐπροσκυνοῦσε τὰ λείψανά τους. Καὶ τὸν μὲν ἓνα τὸν περισυνέλεγε, τὸν ἄλλον τὸν παρέδινε, καὶ τὸν ἄλλον τὸν προετοίμαζε. Κι' ἔλεγε σ' ὅλους μαζί.

— Εὐγέ σας, παιδιὰ μου, εὐγέ σας παλληκάρια μου. Εὐγέ σας, πὺ ἐνῶ φορεῖτε ἀκόμα σάρκα, εἴσθε σχεδὸν ἀσώματοι ἄγγελοι. Εὐγέ σας πὺ σταθήκατε προστάτες τοῦ νόμου καὶ τῶν ἄσπρων μου μαλλιῶν· καὶ τῆς πολιτείας πὺ σᾶς ἐγέννησε καὶ σᾶς ἔκαμε νὰ φθάσετε σὲ τέτοιο ὕψος ἀρετῆς.

Λίγο ἀκόμη, παιδιὰ μου, κι' ἐγὼ μὲν θὰ μακαρίζωμαι ἀνάμεσα στὶς μητέρες· κι' ἐσεῖς θὰ εἴσθε μακαριστοὶ ἀνάμεσα στοὺς νέους.

Ἄλλὰ λαχταρᾶτε, παιδιὰ μου, τὴ μαννούλα σας; Ἐγνοια σας, δὲν θὰ καθυστερήσω. Σᾶς τὸ ὑπόσχομαι. Δὲν εἶμαι ἐγὼ τόσο κακὴ μάνα».

§ IX. Εὐγενικὰ λόγια τῆς μητέρας ἔπειτα ἀπὸ τὸ θάνατο καὶ τοῦ τελευταίου τῆς παιδιοῦ.

Ἄφοῦ δὲ εἶδε, πὺς εἶχανε ξεψυχήσει, κ' ἦτανε πλέον ἐξασφαλισμένη γιὰτὶ εἶχε πάρει τέλος τὸ μαρτύριό τους, ἀφοῦ ἐσῆκωσε ψηλὰ κατευχαριστημένη τὸ κεφάλι, σὰν νᾶτανε κάποιος Ὀλυμπιονίκης, εἶπεν, ἀπλώνοντας τὰ χέρια τῆς, μὲ φρόνημα ὑψηλὸ καὶ μὲ δυνατὴ καὶ κρουστάλλινη φωνή.

«Σ' εὐχαριστῶ, ἄγιέ μου πατέρα, κι' ἐσένα νόμω πὺ μᾶς ἐπαιδαγώγησες, κι' ἐσένα πατέρα μας Ἐλεάζαρ, πὺ ἐσὺ πρῶτος ἀπὸ τὰ παιδιὰ σου ἀγωνίσθηκες, γιὰτὶ ἐδεχθήκατε παράπλευρά σας τὸν καρπὸ

τῶν πόνων ἀπὸ τὶς γέννες μου· καὶ γιὰτὶ καταστάθηκα ἱερώτερη ἀπὸ κάθε ἄλλη μάνα.

Τίποτε δὲν ἀφῆκα στὸν κόσμο. Τὰ πάντα τὰ παράδωκα στὸ Θεό, τὸ θησαυρό μου, τὶς ἐλπίδες τῶν γηρατιῶν μου.

Ὡ, μὲ ποιά ἔξοχη τιμὴ καταξιώθηκα. Ὡ, πόσο πλούσια ἔχω γεροκομηθῆ. Ἐπληρώθηκα μὲ τὸ παραπάνω, παιδιὰ μου, γιὰ τοὺς κόπους μου, πού σᾶς ἀνέθρεψα· σᾶς εἶδα ν' ἀγωνίζεσθε γιὰ τὴν ἀρετὴ· σᾶς ἐκαμάρωσα ὅλους στεφανοφορεμένους. Σὰν εὐεργέτες μου τοὺς βλέπω τοὺς βασανιστές σας· καὶ δὲν ἀπομένει παρὰ νὰ χρωστῶ σχεδὸν εὐγνωμοσύνη στὸν τύρανο γιὰ τὴν τάξη πού ἐκράτησε· γιὰτὶ μ' ἐφύλαξε τελευταία στὰ βασανιστήρια, κι' ἔτσι, ἀφοῦ πρῶτα καμάρωσα, σὰν σὲ θέατρο, τὰ παιδιὰ μου καὶ βάσταξα χωριστὰ γιὰ τὸ καθένα τους τὸν πόνο μου, νὰ φύγω κι' ἐγὼ τελευταία κατόπιν τους, μὲ ὀλοκληρωμένη τὴ θυσία τους, καὶ μὲ ἀπόλυτη ἀσφάλεια.

Δὲν θὰ ξερριζώσω τὰ μαλλιά μου· δὲν θὰ ξεσχίσω τὰ ρούχα μου· δὲν θὰ ξάνω μὲ τὰ νύχια μου τὶς σάρκες μου· δὲν θὰ σηκώσω θρῆνο· δὲν θὰ προσκαλέσω μοιρολογίστρες· δὲν θὰ κλειστῶ στὰ σκοτεινά, γιὰ νὰ σκούζη μαζί μου κι' ὁ ἀγέρας· δὲν θὰ περιμένω παρηγορητές· δὲν θὰ τρώω δακρυσμὲνο ψωμί· γιὰτὶ αὐτὰ ταιριάζουν σὲ ἄσημες μαννάδες· πού εἶναι κορμιῶν μονάχα μαννάδες· καὶ πού τοὺς παίρνει ὁ χάρος τὰ παιδιὰ τους, χωρὶς νᾶχουνε νὰ διηγηθοῦνε τίποτες τὸ γενναῖο γι' αὐτά.

Γιὰ μένα δὲν ἀποθάνετε, ἀγαπημένα μου παιδιὰ, ἀλλὰ ἐπέσατε σὰν ὄριμοι καρποί· δὲν ἀφανισθήκατε, ἀλλὰ ἔταξιδεύσατε· δὲν διαλυθήκατε, ἀλλὰ ἐνοποιηθήκατε. Δὲν σᾶς ἄρπαξε θηρίο, δὲν σᾶς ἐσκέπασε κῦμα, δὲν σᾶς ἐσκότωσε ληστής, δὲν σᾶς ἀφάνισεν ἀρρώστια, δὲν σᾶς κατέλυσε πόλεμος, οὔτε καὶ τίποτε ἄλλο ἀπὸ τ' ἀνθρώπινα περιστατικά, εἴτε μικρὸ εἴτε μεγάλο.

Ἄν σᾶς συνέβαινε κάτι τέτοιον ἀπ' αὐτά, θὰ σᾶς ἔκλαιγα καὶ μάλιστα πολὺ, πάρα πολὺ. Θᾶδειχνα τότε τῇ φιλοστοργίᾳ μου, μὲ τὰ κλάμματα· ὅπως τώρα τῇ δείχνω, μὲ τὸ νὰ μένω ἀδάκρυτη. Μὰ κι' αὐτὸ δὲν εἶναι σχεδὸν τίποτε. Θὰ σᾶς ἐμοιρολογοῦσα πραγματικά, ἂν εἶχατε τὴ μαύρη τύχη νὰ σωθῆτε· ἂν εἶχατε χάσει τὸ ἠθικὸ σας ἀπὸ τὰ βασανιστήρια κι' ἂν οἱ διῶκτες σας εἶχανε κατορθώσει νὰ νικήσουν κάποιον ἀπὸ σᾶς, ὅπως τώρα ἔχουνε νικηθῆ αὐτοί.

Μὰ σήμερα, τὰ πάντα εἶναι τιμὴ καὶ χαρὰ καὶ δόξα καὶ χοροστασίες καὶ ἀγαλλίαση γι' αὐτοὺς ποὺ ἀπόμειναν· γιὰτὶ ἐγὼ εἶμαι ἡ στερνὴ κατόπιν σας σπονδῆ. Μαζὶ μὲ τὸν Φινεὲς θὰ καταταχθοῦμε, μαζὶ μὲ τὴν Ἄννα θὰ δοξασθοῦμε· μὲ μόνη τὴ διαφορὰ, πῶς ἐκεῖνος ἦτανε ἕνας, ἐνῶ ἐσεῖς εἴσθε τόσοι πορνοκτόνοι ζηλωτές, ποὺ ἀφανίσατε, ὄχι τῶν σωμάτων, ἀλλὰ τῶν ψυχῶν τὴν πορνεία. Κι' αὐτὴ μὲν προσέφερε ἕνα παιδί, ποὺ τῆς τῶχε δώσει ὁ Θεός, κι' αὐτὸ νεογεννημένο· ἐγὼ ὅμως ἑφτά ἄνδρες· κι' ὅλους θεληματικά τους. Ἄς συμπληρώσῃ τὸν ἐπιτάφιό μου ὁ Ἰερεμίας, ποὺ τέτοιον ἅγιο θάνατον αὐτὸς δὲν τὸν κλαίει, ἀλλὰ τὸν δοξάζει. Παραπάνω ἀπὸ τὰ χιόνια ἐλάμψατε· περισσότερο κι' ἀπὸ τὸ γάλα ἐπήξατε· καὶ ἡ συντροφιά σας, ποὺ γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ κι' ἐγεννηθήκατε κι' ἀπεθάνατε, εἶναι πολυτιμότερη κι' ἀπὸ τὴν πέτρα τοῦ ζαφειριοῦ.

Τὶ ἀπομένει ἀκόμη; Νὰ προσθέσης κι' ἐμένα στὰ παιδιὰ μου, ὦ τύραννε, ἂν μπορῆ βέβαια νὰ περιμένῃ κανεὶς ἀπὸ τὸν ἐχθρό του κάποια χάρη, γιὰ νὰ γίνῃ ἔτσι σοβαρότερη ἢ προσπάθειά σου. Μακάρι βέβαια νὰ περνοῦσα κι' ἐγὼ ἀπὸ ὅλα τὰ βασανιστήρια, γιὰ ν' ἀναμίξω καὶ τὸ δικό μου αἷμα, μὲ τὸ αἷμα τους, καὶ τίς γεροντικές μου σάρκες, μὲ τίς δικές τους, (πρὸς χάριν τῶν παιδιῶν μου λαχταρῶ καὶ τὰ βασανιστήρια).

Ἄν ὅμως αὐτὸ δὲν μοῦ συμβῆ, ἄς ἀνακατωθῆ τοῦ-

ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

**ΤΟ ΣΙΝΑΪΤΙΚΟ ΜΕΤΟΧΙ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ. - ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ**

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου

Δὲν εἶναι μόνον τὸ Μετόχι τοῦ Παναγίου Τάφου, ποῦ προκαλεῖ τὸ ἐνδιαφέρον ἐκείνων ποῦ ἐπισκέπτονται τὸ Φανάρι, ἀλλ' ὑπάρχει καὶ τὸ ἄλλο Μετόχι ποῦ ἔχει τὴν ἱστορία του καὶ συγκεντρώνει πλῆθος προσκυνητῶν καὶ μελετητῶν. Εἶναι τὸ Σιναΐτικὸ Μετόχι. Ἡ ἀγία ποῦ ἐώρτασε ἐδῶ καὶ λίγες μέρες ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία, ἡ πανεὐφημος περικαλλὴς νύμφη τοῦ Χριστοῦ Αἰκατερίνη, φέρει τὴν σκέψι ὄλων τῶν φιλοθρήσκων ἐκεῖ πρὸς τὸν θεοβῆδιστον τόπον τοῦ ὄρους Σινᾶ ὅπου ὁ Μωυσῆς εἶχε τὸ μοναδικὸν εὐτύχημα νὰ ἴδῃ τὸν Θεὸν κατὰ πρόσωπον καὶ νὰ λάβῃ παρ' Αὐτοῦ τὰς Δέκα ἐντολάς. Ἐκεῖ εἰς μίαν κορυφὴν τοῦ θείου αὐτοῦ ὄρους κατὰ τὴν Γραφὴν μετέφεραν ἄγγελοι τὸ σῶμα τῆς ἀγίας Αἰκατερίνης ποῦ ὑπέστη φριχτὰ μαρτύρια γιὰ νὰ μεταφερθῆ κατόπιν τὸ ἅγιο λείψανό της στὴν μεγαλόπρεπη ἐκκλησία στοὺς πρόποδας τοῦ Σινᾶ ποῦ ἀνήγειρε ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανός. Ἐσεβάσθησαν τὴν ἐκκλησία καὶ τὴν Μονὴν ταυτοχρόνως τοῦ Σινᾶ Ἀραβες καὶ Τοῦρκοι κατακτητῆς. Τὴν μονὴν ἐσεβάσθη ὁ ἰδρυτὴς τοῦ Ἰσλάμ ὁ προφήτης Μωάμεθ, ὅστις εἰς ἐνδειξιν τῆς μεγίστης εὐμενείας του ἐχορήγησε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 7ου αἰῶνος ἔγγραφον διαθήκην — ἀρχιναμέν — ποῦ τὴν ἐτήρησαν κατόπιν καὶ οἱ διάδοχοί του Χαλίφαι.

Ἐνα ἀπὸ τὰ μετόχια τῆς ἱερῆς αὐτῆς Μονῆς καὶ ἐκκλησίας τοῦ Σινᾶ ὑπῆρξε καὶ τὸ σημερινὸ σωζόμενον Σιναΐτικὸ Μετόχι τῆς Πόλης. Στὸν δρόμο ποῦ ὁδηγεῖ ἀπὸ τὸ Φανάρι πρὸς τὴν Παναγία τῶν Βλαχερνῶν στὸ κέντρο τοῦ Μπαλατᾶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου

λάχιστον ἢ σκόνῃ μου μὲ τὴ δική τους τὴ σκόνῃ, καὶ ἄς μᾶς δεχθῆ ὁ ἴδιος τάφος. Μὴ λιγοκαρδίσῃς νὰ δώσῃς τὸ ἴδιο τιμητικὸ τέλος, σ' αὐτοὺς ποῦ εἶναι ὁμότιμοι στὴν ἀρετῇ.

Χαίρετε, μαννάδες· χαίρετε κι' ἐσεῖς, παιδιά. Ἐτσι νὰ μεγαλώνετε τὰ βλαστάρια σας· ἔτσι κι' ἐσεῖς νὰ μεγαλώνετε. Σᾶς ἐδώκαμε καλὸ παράδειγμα. Ἄς ἀγωνιζέσθε...

Μετάφραση ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

Ἰωάννη κρατεῖ τοὺς ἐπισκέπτας προσκυνητὰς σὲ στάσι εὐλαβικῇ. Μέσα σ' ἓνα τεράστιο περίβολο ἡ ἐκκλησία αὐτὴ μὲ γύρω πλῆθος κελλιῶν εἶναι τὸ Μετόχι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Σινᾶ. Ἡ ὄλη πρόσοψις του καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ περιβόλου κτίσματα εἶναι παλαιᾶς φαναριώτικης ἐποχῆς. Εἰκόνες τοῦ 17ου καὶ 18ου αἰῶνος καὶ μιὰ καλλιτεχνικὴ τοιχογραφία παριστῶσα τὴν ἁγίαν Αἰκατερίνην. Ἄλλ' ὅ,τι ὑπῆρξε ἄξιον πολὺ περιεργείας ἦταν τὸ περίφημον τέμπλο τῆς ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ὑπῆρξε τέμπλο ἰδιωτικῆς ἐκκλησίας παλαιοῦ ἀρχοντικοῦ φαναριωτικοῦ ἡγεμονικοῦ σπιτιοῦ. Τὸ τέμπλο αὐτὸ καθὼς καὶ οἱ ὠραῖοι πολυέλαιοι τῆς ἐκκλησίας κατεστράφησαν κατὰ τὴν θλιβερὴ φθινοπωρινὴ νύχτα τῆς 5 Σεπτεμβρίου τοῦ 1956.

Ἄλλὰ τὸ Σιναΐτικὸ αὐτὸ Μετόχι ἔχει καὶ τὴν ἐθνικὴν του ἱστορίαν. Ὑπῆρξεν ἐποχὴ, κατὰ τὴν ὁποίαν ἕδρα τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας ὑπὸ τὸν Ἐμμανουὴλ Ξάνθον ἦταν τὸ Μέγα Ρεῦμα τοῦ Βοσπόρου. Ἡ τοποθεσία αὐτὴ εἶχε προκριθῆ ὡς κατάλληλη διὰ τὴν εὐχερῆστέραν ἐπικοινωνίαν μὲ τὰ καράβια ποῦ κατέβαιναν ἀπὸ τὴν Ρωσία καὶ τὴν Ρουμανίαν μὲ ἔγγραφα καὶ μηνύματα πρὸς τοὺς Φιλικούς. Τὸ Σιναΐτικὸ Μετόχι στὸ Φανάρι ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τοῦ Κερατίου Κόλπου ἐχρησίμευσε ὡς παράρτημα τῆς ἕδρας τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας τοῦ Μεγάλου Ρεύματος. Ἡ ἀσυλία τῆς ὁποίας ἀπήλασε καὶ δι' ἄλλους λόγους ἀλλὰ διότι ὑπῆρχεν εἰς τὸ Μετόχι αὐτὸ ἀντίγραφον τῆς παλάμης τοῦ Μωάμεθ καθίστα τὸ Μετόχι ἀσφαλὲς ἄσυλον καὶ τῶν Φιλικῶν καὶ τῶν διαφόρων ἐγγράφων ποῦ ἔπρεπε νὰ μὴ εὐρίσκωνται ἐκτεθειμένα εἰς διαρπαγὰς καὶ κατασχέσεις. Ἔτσι ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Σιναΐτικοῦ Μετοχίου τοῦ Μπαλατᾶ, ἂν δὲν ἦταν πλουσία σὲ βιβλία καὶ σὲ διαφόρου φύσεως συγγράμματα, ἀποτελοῦσε ὅμως ἓνα ἐθνικὸν ἀπρόσβλητον θησαυροφυλάκιο, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ἐφυλάττοντο ἐθνικὰ ἔγγραφα καὶ ἐπαναστατικὰ μηνύματα. Δυστυχῶς, ἐνῶ τὸν θησαυρὸν αὐτὸν τὸν ἐσεβάσθησαν οἱ κατακτητὲς καὶ οἱ χρόνοι, τὸν ἀπεμπόλησε κατὰ μέγα μέρος ἀνάξιος φρουρὸς του τῶν τελευταίων χρόνων. Μέσα εἰς τὰ διασωθέντα ἀρχεῖα του ἀνευρέθη κατάλογος τῶν πρακτικῶν ἐκείνων ποῦ ἀνέφεραν τοὺς ἰδιοκτῆτες τῶν στασιδίων τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. Γυναῖκες οἱ περισσότερες ἰδιοκτῆτριες. Γυναῖκες τῶν ἡγεμόνων καὶ σπαθαρῶν τῆς Ρουμανίας καὶ Μολδαβίας, ποῦ ἀποτελοῦσαν τὴν παλαιότερη ἀριστοκρατικὴ φαναριώτικη κοινωνία.

*

Ἀπὸ τὸ Σιναΐτικὸ αὐτὸ Μετόχι τοῦ Μπαλατᾶ ἐπέρασαν ἐπισκέπτες ἐξέχουσες φυσιογνωμίας. Ὁ ἐκθρονισθεὶς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντίας ὁ Α' διέμεινεν εἰς ἓνα ἀπὸ τὰ κελλιά τῆς

Μονῆς αὐτῆς καὶ ἔγραψε ἐκεῖ τὴν «Κωνσταντινάδα». Ἄλλοι σιναιῖτες καὶ ἀλεξανδρινοὶ ἱερωμένοι ἐφιλοξενήθησαν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτη. Ἡ ἐκκλησία του συνεκέντρωνε κόσμον πολὺν ἐκ τῶν περίξ χριστιανικῶν συνοικιῶν διὰ τὴν ἀπλότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑποβλητικότητα τῶν ἱεουργιῶν τῆς. Καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης διετηρήθη καὶ μέχρι σήμερον τὸ ἔθιμο νὰ προσφέρωνται εἰς τὸ πλῆθος τῶν προσκυνητῶν, πού συρρέει ἀπὸ κάθε γωνίαν τῆς χριστιανικῆς Πόλεως, ζεστοὶ καὶ «ἀφράτοι» λουκουμάδες. Εἰς τὴν γλυκεῖαν αὐτὴν πανδαισίαν τῆς ἡμέρας αὐτῆς τῆς ἁγίας μετείχον καὶ αἱ τουρκικαὶ ἀστυνομικαὶ ἀρχαὶ τῆς περιοχῆς. Οἱ τουρκοὶ ἀνώτεροὶ ἐγνώριζαν ὅτι ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ Μετόχι εἶχαν μιὰ θέσι προνομιοῦχο μεταξύ τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων ἐλληνικῶν ἐκκλησιῶν. Ἐγνώριζαν ὅτι διετέλει ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Αἰγύπτου καὶ τοῦτο διότι ἡ Κεντρικὴ Μονὴ τοῦ Ὄρους Σινᾶ εὐρίσκεται ἐπὶ ἐδάφους τοῦ Αἰγυπτιακοῦ κράτους. Ἡ προνομιοῦχος ὁμως αὐτῆ θέσις ἐλησμονήθη τὴν νύχτα τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1956. Ἐγνώρισε καὶ τὸ Σιναΐτικὸ Μετόχι καταστροφᾶς τὴν νύχτα ἐκείνη. Ἄλλὰ φαίνεται νὰ ἀπεζημιώθη ὅσο καμμιὰ ἄλλη ἐκκλησία κατόπιν ἐπεμβάσεως καὶ φιλικῆς ἔστω ἀξιώσεως τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Καίρου.

Ἄν ὁμως τὸ Σιναΐτικὸ Μετόχι αὐτὸ τῆς Πόλης προσέφερε ἐθνικὰς ὑπηρεσίας ὡς πολύτιμον θησαυροφυλάκιον κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἀγῶνος ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἡ Μονὴ τοῦ Σινᾶ προσέφερε ἐξ ἴσου ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας εἰς διάφορες ἐποχές. Ἡ Μονὴ στάθηκε καταφύγιον καὶ ἄσυλον καταδιωκομένων Ἑλλήνων. Ὁμογενεῖς στρατιῶτες πού ὑπηρετοῦσαν στὸν τουρκικὸν στρατὸ κατὰ τὸν πρῶτον πόλεμον εὐρήκαν φιλοξενίαν ἀλησμόνητην. Καὶ κατὰ τὴν τελευταία περιπέτεια τοῦ ἔθνους ἡ Μονὴ τοῦ Σινᾶ μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν διακεκριμένον ἀρχιεπίσκοπον Σιναίου Πορφύριον στάθηκε στὸ ὕψος μιᾶς μεγάλης καὶ ἱερῆς ἀποστολῆς. Ἐθρεψε, ἐπαρηγόρησε καὶ ἐνίσχυσε ἠθικῶς τοὺς ἀγωνιστὰς πού ἐγκατέλειψαν τὶς ἐστίες καὶ τὶς οἰκογένειάς των γιὰ νὰ μὴ παραμείνουν εἰς τὴν ὑποδουλωμένην ἀπὸ τοὺς ἐπιδρομεῖς ἐλληνικὴ πατρίδα τους, ἀλλ' ἀγωνισθοῦν γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτῆς. Τὶς ὑπηρεσίας τῆς Μονῆς Σινᾶ θὰ τὶς ἐνθυμητῆται ὁ στρατὸς πού ἐπολέμησε στὴ Μέση Ἀνατολή καὶ θὰ τὶς ἀναφέρῃ μὲ αἴσθημα σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Όταν οι ἀρετὲς ὁδηγοῦν στὴν κόλασι

ΟΙ ΔΕΞΙΕΣ ΑΜΑΡΤΙΕΣ

«ΕΤΟΙΜΟΝ ΕΙΝΑΙ ΤΟΥ ΠΟΡΕΥΕΣΘΑΙ...»

Ὁ Χριστιανὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης καὶ τῆς πραότητος. Μιμῆται τὸν Κύριό του, πού εἶπε: «Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶος εἰμί...». Ἀκούει τὴν ὑπόδειξι τοῦ Παύλου: «Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις», (σὰν τὸ κατ' ἐξοχὴν γνωρισμά σας, ἐφ' ὅσον εἶστε μύσται καὶ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ). Ἐχει ἀκόμη ὑπ' ὄψιν του τὸ τοῦ Ἡσαΐα γιὰ τὸ θεῖο μας κι ἀνθρώπινο πρότυπο, πού εἶναι ὁ Σωτὴρ: «Οὐκ ἐρίσει, οὐ δὲ κραυγάζει, οὐδὲ ἀκούσουσι τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἐν ταῖς πλατείαις».

Ἐπάρχουν, ὅμως, ψυχὲς πού συγχέουν αὐτὰ τὰ κορυφαῖα πράγματι ιδιώματα τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανοῦ μὲ μία κατάστασι κάθε ἄλλο παρὰ ἐπαινετὴ. Αὐτὴ ἢ πραότης κι αὐτὴ ἢ εἰρηνικότης εἶναι τότε μιὰ ἐπίφασις καὶ μιὰ πρόφασις, πού κρύβουν ἀπὸ κάτω τους κι' ἀπὸ πίσω τους τὴ δειλία καὶ τὴν ἀδράνεια. Πράγματα δηλαδὴ, ὄχι ἀπλῶς δυσάρεστα στὸν Θεό, ἀλλὰ κυριολεκτικῶς βδελυκτὰ κι' ἀποτρόπαια.

Ἡ δειλία, πού εὐκόλα δικαιολογεῖται μαζί μὲ τὴν ἀπραξία, χρησιμοποιοῦντας τὸ πρόσχημα τῆς εἰρηνικότητος καὶ τῆς πραότητος, εἶναι ὄχι ἀπλῶς μιὰ ἀμαρτία, ἀλλὰ ἡ πιὸ κατὰκριτη ἀπὸ τὶς ἀμαρτίες. Ἄν θέλη κανεὶς τὴν ἀπόδειξι αὐτῆς τῆς φαινομενικῆς ὑπερβολικῆς διαβεβαιώσεως, μπορεῖ νὰ τὴ βρῆ στὴν Ἁγία Γραφή. Στὴν Ἀποκάλυψι, ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, παρατάσσοντας τὶς κατηγορίες τῶν ἀμαρτωλῶν, πού θὰ μείνουν ἔξω ἀπὸ τὸν παράδεισο, θέτει πρώτους-πρώτους τοὺς δειλοὺς. Αὐτὸ εἶναι ἀπόλυτα ἑναρμονισμένο πρὸς τὸ νόημα τῆς παραβολῆς τῶν δούλων καὶ τῶν ταλάντων, ὅπου βλέπομεν τὸν ἴδιο τὸν Κύριο νὰ προορίζῃ γιὰ τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον τὸν δοῦλο πού ἔθαψε τὸ τάλαντο, τὸν χριστιανὸ δηλαδὴ πού δὲν ξανοίγεται, ἀλλὰ μένει ἀρνητικὰ χριστιανός.

Ἀκοῦμε τὸν Κύριο, ἀλλοῦ τοῦ Εὐαγγελίου, νὰ προβαίῃ σὲ μιὰ σύστασι ἀπὸ πρώτη ὄψι παράδοξη, προτρέποντάς μας νὰ ἔχουμε ὡς ὁδηγοὺς στὴ ζωὴ μας τοὺς «υἱοὺς τοῦ αἰῶνος». Δὲν θέλει μ' αὐτὸ νὰ μᾶς πῆ τίποτε ἄλλο ὁ Χριστὸς παρὰ τὸ ὅτι ἐμεῖς οἱ χριστιανοὶ πρέπει νὰ δείχνουμε παράλληλη τόλμη καὶ ἐνεργητικότητα μ' αὐτὲς πού παρουσιάζουν στὸν βίον τους, ἐπιδιώκοντας γῆινα καὶ φθαρτὰ ὀφέλη, οἱ μὴ ἀναγεννημένοι ἄνθρωποι. Κάνουμε ἐμεῖς ἀνάλογα δυνατὲς προσπάθειες, ὑποβαλλόμεστε σὲ ἀντίστοιχους κόπους καὶ κιν-

δύνους, ἐπιδιώκοντας τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ τὰ ἀγαθὰ τῆς;

Ἐρωτᾷ ὁ προφήτης Μιχαίας: «Τί Κύριος ἐκζητεῖ παρὰ σοῦ, ἀλλ' ἦ... ἔτοιμον εἶναι τοῦ πορευέσθαι μετὰ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου;» Σοῦ ζητεῖ νὰ εἶσαι ἔτοιμος κάθε φορά νὰ βγῆς ἀπὸ τὴν ἀκίνησία καὶ νὰ πορευθῆς μαζί του. Ποῦ; Στους δρόμους τῆς ἐφαρμογῆς ὄλων τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν, στὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ πονηροῦ, στὴν ἐκστρατεία γιὰ τὴν ἐπικράτησι τῆς βασιλείας του.

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν σημαίνει ἀνάπαυσι οὔτε παθητικὴ στάσι οὔτε ἀποχή ἀπλῶς ἀπὸ τὸ κακό, ἀλλὰ συνάμα καὶ πρὸ παντὸς μόχθου καὶ τρέξιμο καὶ πάλη, ἀψήφισι τῶν φοβήτρων τοῦ κόσμου, ἀντιμετώπισι στῆθος πρὸς στῆθος τοῦ Ἀντιδίκου καὶ τῶν καταστάσεων, πού πραγματοποιοῖε πάνω στὴ γῆ.

Τὸ νὰ μὴν ἔχουμε αὐτὴ τὴν ὀρμητικὴ καὶ γενναία πολιτεία μέσα στὸν κόσμου, ἀλλὰ τὸ νὰ συναισθανώμαστε καὶ νὰ ζητᾶμε πῶς νὰ βγοῦμε ἀπὸ τὸν λάκκο τῆς ἀκηδίας, δὲν εἶναι πολὺ μεγάλο κακό. Εἶναι ἀπλῶς ἓνα κακό, ἀπ' ὅπου ἡ πανσθενὴς χάρις βγάζει στὸ τέλος τὸν ἄνθρωπο. Τὸ ἀπέραντα μεγάλο κακό εἶναι νὰ στερῆται κανεὶς αὐτὸν τὸν ζωηρό, εὐκίνητο κι' ἀκούραστο Χριστιανισμό, πού εἶναι ὁ Χριστιανισμὸς τοῦ Χριστοῦ, ὁ μόνος Χριστιανισμὸς, καὶ νὰ θαρρῆ ὅτι εἶναι χριστιανός. Νὰ νομίζη ὅτι ὁ χριστιανὸς δὲν εἶναι ἓνας ἀκοίμητος καὶ τολμηρὸς ἀγωνιστής, ἀλλὰ ἓνας ἄνθρωπος πού περιορίζεται στὸ νὰ μὴ κάνει τὸ κακό.

Δὲν ὑπάρχει ἀληθινὰ πιὸ ἐξιθρήνητο κατάντημα ἀπ' αὐτό. Δὲν ὑπάρχει πιὸ κατὰκρίτη ἀντίληψι ἀπὸ τὸ νὰ θαρρῆ κανεὶς ὅτι ἐπειδὴ δὲν μοιχεύει, δὲν κλέβει, δὲν σκοτώνει, εἶναι εὐάρεστος στὸν Κύριου. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἄψυχα ἀντικείμενα δὲν ἔχουν κάνει οὔτε μοιχεύει, οὔτε ἀρπαγές, οὔτε φόνο. Σημαίνει, λοιπόν, ὅτι μιὰ τέτοια ψυχὴ ἀξίζει ὅσο κι' αὐτὰ καὶ τίποτε παρὰ πάνω;

Ἐκεῖνο, πού μᾶς ζητεῖ ὁ Κύριος, εἶναι κάτι περισσότερο. Εἶναι νὰ μὴ θάψουμε τὸ τάλαντο τοῦ φωτισμοῦ μας, ἀλλὰ νὰ τὸ πολλαπλασιάσουμε, ἐπιδιδόμενοι σὲ ἔργα, κατακτιῶντας μὲ τὸ δόρυ τῆς ψυχῆς μας μιὰ ἀκόμη σπιθαμὴ πάνω στὴ γῆ, ὅπου ὁ βασιλεὺς Χριστὸς προωθεῖ τὴς δυνάμεις του, τὴ χριστιανικὴ παρεμβολή, τὴ βασιλεία του.

Γράφει κάπου ὁ Μέγας Βασίλειος: «Κάθε πρᾶξι καὶ κάθε λόγος τοῦ Κυρίου μας εἶναι κι ἓνας κανὼν». Πῶς, λοιπόν, εἶναι ἐπιτρεπτό καὶ νοητὸ νὰ παραμελήσουμε ὠρισμένες ἀπ' αὐτὲς τὴς πράξεις κι' ὠρισμένους ἀπ' αὐτοὺς τοὺς λόγους, μὴ συνεχίζοντάς τους στὴ ζωὴ μας, μὴ ἀντιγράφοντάς τους στὴν πρᾶξι τῆ δικῆς μας; Ἄν οἱ ἅγιοι ἀναδείχθηκαν ἀληθινοὶ ἀκόλουθοι τοῦ Ἰησοῦ, πῶς ἀναδείχθηκαν; Μὲ τὸ νὰ κανονίσουν τὴ ζωὴ τους σύμφωνα μὲ ὅλα ἐκεῖνα πού ἄκουσαν ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ κι' εἶδαν στὸν Ἰησοῦ, κι ὄχι διαλέγοντας

ποιὰ τοὺς ἦταν ἀναπνευστικά κι εὐκόλα καὶ ποιὰ δὲν τοὺς ἦταν.

Ἡ αὐτομεμφία, τὸ εὐλογημένον αὐτὸ ἀποτέλεσμα τῆς γνήσιας ταπεινοφροσύνης, δὲν πρέπει νὰ περιορίζεται στὸ τί σφάλματα καὶ παραπτώματα μᾶς βαρύνουν, ἀλλὰ νὰ ἀπλώνεται καὶ στὶς ἑλλείψεις μας. Δὲν πρέπει δηλαδὴ νὰ στοχαζώμαστε μονάχα τί κακὸ κάναμε, ἀλλὰ καὶ τί καλὸ θὰ μπορούσαμε κι' εἴχαμε χρέος νὰ κάνουμε καὶ δὲν τὸ κάναμε ἀπὸ λιποψυχία καὶ ραθυμία.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τονίζει: «Ποιὸ εἶναι λοιπὸν τὸ κύριο αἴτιον τῆς κακίας; Μὰ ποιὸ ἄλλο ἀπὸ τὴν ραθυμίαν τῆς προαιρέσεως;» Πραγματικά, γι' αὐτὸν ποὺ θέλει νὰ εὐχαριστῆ τὸν Θεόν, ὅλα ὅσα καταγράφονται στὸ παθητικὸ του δὲν εἶναι προῖον παρὰ τῆς ράθυμης προαιρέσεώς του. Εἶναι μία προαίρεσις ἀγαθῆ, ἀλλὰ ὅχι ὅσο χρειάζεται ζωντανή, γιὰ νὰ ὀδηγήσῃ στὴν κατανίκησιν τῶν ἐμποδίων.

Ὁ ἅγιος Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς γράφει, ὅτι ὁ Κύριος καὶ τὰ ἐντάλματά του εἶναι μὲν «ὁδὸς στενὴ», ἀλλὰ «ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἐτοιμασμένη καὶ στὸν οὐρανὸν καταλήγουσα». Βλέποντάς τιν ἀπὸ τὴν γῆ, μᾶς φαίνεται στενὴ. Ἀλλὰ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν φαίνεται, ὅπως κι εἶναι πραγματικά, πλατεία. Ὁ χριστιανὸς δὲν φοβεῖται αὐτὸν τὸν δρόμον ἂν πραγματικὰ ἀγαπᾷ τὴν σωτηρίαν, γιὰτὶ δὲν τὸν βλέπει στενὸν καὶ ζοφερὸν καὶ κακοτράχηλον, ἀλλὰ φαρδὺν καὶ γεμάτον ἄρρητες χαρὲς. Ἡ γενναιότης τοῦ χριστιανοῦ δὲν εἶναι τυφλὴ ριψοκινδύνευσις, ἀλλὰ ἀπόλυτα βασισμένη ἐπὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ποὺ συμπαραστέκεται, στηρίζει, ἐνισχύει, εὐδοώνει.

Ἐπισφραγίζοντας ὁ θεῖος Παῦλος, τὸ πρωτοπαλλήκαρον αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, τὰ κατορθώματά του, θέτει κάπου τὴν ἀποκαλυπτικὴν εἰδοποίησιν: «Ὁχι ἐγὼ, ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι μαζί μου» Δὲν ἔστησα ἐγὼ αὐτὰ τὰ τρώπαια, ἀλλὰ τὸ χεῖρ τοῦ Κυρίου, ποὺ ἀπόδειχεν τὴν δύναμίν του μετὰ ἀπὸ τὰ δικά μου ἔργα.

Γι' αὐτὸ εἴμαστε ἀδικαιολόγητοι ἂν δὲν ξανοιγώμαστε στὸ πεδίου τῶν ἀληθινῶν γενναίων πράξεων, ἂν παρουσιαζώμαστε σάν ὁ ἄμαχος πληθυσμὸς τοῦ Θεοῦ. Τέτοιον πληθυσμὸν δὲν ὑπάρχει, οὔτε θὰ ἀνῆκε ποτὲ ἐπὶ τῆς βασιλείας του. Ὅσοι τὸν ἀποτελοῦν, δὲν εἶναι παρὰ ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ βεβαίους οἰκισμοὺς τῆς κολάσεως.

Σ' ἓνα παλιὸ ἐποικοδομητικὸ βιβλίον, διαβάζομε: «Ὁ βίος τοῦ χριστιανοῦ μοιάζει μὲ ἀνάβασιν ἐπὶ ἀπόκρημνῆ πλαγιά. Ἄν ὁ χριστιανὸς θελήσῃ νὰ σταματήσῃ, θὰ πέσῃ». Κάθε μέρα πρέπει νὰ μᾶς βρῖσκη, λοιπὸν, πιὸ προοδευμένους ἐπὶ τὴν ἐργασίαν τῶν ἀρετῶν, πιὸ προχωρημένους ἐπὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ θεοῦ θελήματος, πιὸ ἐνεργητικούς, πιὸ ζηλωτάς τῶν ὧν ἀκόμη δὲν κατωρθώσαμε νὰ ἐπιτελέσομε ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ποὺ ὁ Κύριος μᾶς καλεῖ νὰ ἐπιτελέσομε.

ΕΟΡΤΟΔΡΟΜΙΟΝ

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΝ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΕΛΕΙΩΣΙΣ

«Μὴ ἐπαισχυθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν».
(Β' Τιμόθ. α' 1)

Νεαρός, νεαρώτατος ὁ σήμερον ἑορταζόμενος σεπτὸς ἱερο-
μάρτυς Ἐλευθέριος διῆλθεν ἀλληλοδιαδόχως τοὺς τρεῖς
βαθμοὺς τῆς ἱερωσύνης καὶ ἔφθασε μέχρι τοῦ μαρτυρίου. Ὅταν
οἱ νεαροὶ συνομίληκοί του ἐξηκολούθουν ἀκόμη νὰ παίζου, ὁ
Ἐλευθέριος ἐγένετο διάκονος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Καὶ
ὅταν οἱ ἄλλοι ἐφηβοὶ ἤρχιζον τὰς νεανικάς των παρεκτροπὰς,
αὐτὸς ἐγένετο ἱερεὺς, ἄξιος τοῦ βαθμοῦ τοῦ «πρεσβυτέρου», παρὰ
τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας του. Ὅταν δὲ μόλις εἰσῆρχετο εἰς τὴν ἀν-
δρικὴν ἡλικίαν, ἔγινεν ἐπίσκοπος εἰς κάποιαν ἐπαρχίαν τοῦ
Ἰλλυρικοῦ. Καὶ εἰργάσθη ἐκεῖ μὲ ζῆλον καὶ αὐταπάρησιν, κη-
ρύττων τὸν Χριστὸν καὶ τὸ θεῖον Αὐτοῦ Εὐαγγέλιον, παρ' ὅλας
τὰς ἀντιδράσεις καὶ τὰς ἀπειλὰς τῶν πολεμίων τοῦ χριστιανικοῦ
κηρύγματος. Δὲν ἐλησμόνησε τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀποστ.
Παύλου «μὴ ἐπαισχυθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ
Κυρίου ἡμῶν... ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ
Εὐαγγελίῳ». Καὶ πράγματι δὲν ἀπέφυγε τοὺς ὀνειδισμοὺς
καὶ τοὺς διωγμοὺς τῶν ἀντιχρίστων, μέχρις ὅτου ὠδηγήθη εἰς τὸ
μαρτύριον καί, διὰ μέσου πολλῶν καὶ φρικτῶν βασάνων, ἐθυ-
σιάσθη ὑπὲρ Χριστοῦ. Τί ὅμως διδάσκει ἡμᾶς τὸ μαρτύριόν του;

1. Διδάσκει πρῶτον τὴν θαυμαστὴν ὀριμότητα, τὴν ὁποίαν
δημιουργεῖ εἰς τοὺς νέους τὸ χριστιανικὸν φρόνημα. Δὲν εἴμεθα
συνειθισμένοι νὰ βλέπωμεν νέους καὶ νέας μὲ σοβαρότητα καὶ
σύνεσιν, καὶ δὴ μὲ τὴν πνευματικὴν ἐπίδοσιν τοῦ ἁγ. Ἐλευθερίου.

Ὁ Θεὸς εὐαρεστεῖται μὲ τοὺς θερμούς κι' εἶναι ὅλος ἀγάπη πρὸς
τοὺς ψυχρούς, αὐτοὺς πού ἀκόμη δὲν ἀναγεννήθηκαν. Ἐκεῖνοι,
πού δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς ὑποφέρῃ, εἶναι οἱ χλιαροί, ὅσοι δηλαδὴ
δὲν προοδεύουν στὴ χριστιανικὴ ζωὴ, ἀλλὰ μένουσιν σὲ ὠρισμένα
ὄρια, θέτουσιν λιγόψυχα μέτρα στὸν Χριστιανισμό τους. Αὐτοὺς
θὰ τοὺς ἐμέση μὲ ἀηδία, ὅπως προειδοποιεῖ μὲς ἀπὸ τὴν Ἀποκά-
λυψι.

ΑΚΥΛΛΑΣ

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ νεότης εἶναι ἀσταθῆς καὶ ἐπιπολαία. Μὲ πολλὴν ἐλαφρότητα ἀντιμετωπίζει τὴν ζωὴν. Καὶ θέτει ὡς σκοπὸν τῆς τᾶς ἀπολαύσεις καὶ μόνον. Ὑπάρχουν βεβαίως καὶ ἐξαιρέσεις. Ὑπάρχουν καὶ «μυαλωμένα παιδιὰ», ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ποὺ ἔχουν ἀνώτερα ἐνδιαφέροντα καὶ προσπαθοῦν νὰ γίνωνται ἐργάται τοῦ καλοῦ καὶ δημιουργοὶ μιᾶς καλυτέρας ζωῆς διὰ τὸν ἑαυτόν των, τὴν οἰκογένειάν των καὶ τὴν κοινωνίαν. Εὐκολα ὁμως διαπιστώνει κανεὶς, ὅτι αἱ ἐξαιρέσεις αὐταὶ εἶναι ἀκριβῶς οἱ νέοι ποὺ ἔχουν ὑγιεῖς ἀρχὰς εἰς τὴν ζωὴν των. Εἴτε διότι ἀνετράφησαν «ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου», εἴτε διότι τοὺς ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ γνωρίσουν τὰ διδάγματα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, παρουσιάζουν μίαν ἐκδηλον διαφορὰν ἀπὸ τοὺς ἄλλους συνομιλήκους των. Καὶ τί λέγω; Μόνον ἀπὸ τοὺς συνομιλήκους των; Συμβαίνει, ὅχι σπανίως, καὶ ἐνήλικοι ἄνθρωποι νὰ φέρονται καὶ νὰ ἐνεργοῦν κατὰ τρόπον ἀσύνετον, ἐνῶ νεαρὰ ὑπάρξεις βλέπουν μὲ διαυγεστέραν κρίσιν τὰ πράγματα. Διὰ τοῦτο ὁ Ἄπ. Παῦλος καλοτυχίζει τὸν μαθητὴν του Τιμόθεον, «ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδεν τὰ δυνάμενα σοφίσει εἰς σωτηρίαν» (Β΄ Τιμ. γ΄ 15). Εἶναι πράγματι σπουδαιότατον νὰ ἀποκτήσῃ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς νεότητός του χριστιανικὰς ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις. Ὁμολογουμένως «σοφίζουσι» τὸν ἄνθρωπον αἱ ἀλήθειαι τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Καὶ ἀντιμετωπίζει ὅλα τὰ γεγονότα τοῦ βίου μὲ τὸ πρῖσμα τῆς χριστιανικῆς ἐν γένει θεωρήσεως (κοσμοθεωρίας) καὶ ἀποδεικνύεται τοιουτοτρόπως ὄριμος εἰς κρίσιν καὶ φρόνημα καὶ «σύνεσιν ἐν πᾶσι» (αὐτόθι β΄ 7).

2. Ὁ ἅγιος Ἐλευθέριος, «μὴ ἐπαισχυνθεὶς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν», ἀπέδειξεν ὅτι εἶχε τὴν χριστιανικὴν ἐκείνην κατανόησιν, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν «τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο» (Λουκ. ι΄ 42). Ἐνας νέος ποὺ προτιμᾷ νὰ ἀκολουθῇ τὸ χριστιανικὸν δρομολόγιον εἰς τὴν ζωὴν του, καὶ δὲν «ἐπαισχύνεται», καὶ δὲν ὑπολογίζει τὰς δυσμενεῖς κρίσεις τῶν ὁμηλικίων του καὶ ἐν γένει τῶν ἀντιθέτου νοοτροπίας ἀνθρώπων, ἀποδεικνύει τὸν ἐξαιρετὸν ζῆλόν του διὰ τὴν χριστιανικὴν θεμελίωσιν τῆς ζωῆς του. Καὶ ἕνας ἐφηβος ποὺ δὲν διστάζει νὰ προβάλλῃ «τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν», νὰ παρέχῃ δηλ. ζῶσαν χριστιανικὴν μαρτυρίαν, δι' ἔργων καὶ λόγων, εἶναι ἀσφαλῶς ἀξιοθαύμαστος διὰ τὴν προσήλωσίν του εἰς τὰ χριστιανικὰ ἰδανικά. Ἀκριβῶς δὲ ὁ ἅγ. Ἐλευθέριος, μὲ τὰς χριστιανικὰς βάσεις ποὺ ἔθεσεν εἰς αὐτὸν ἡ εὐσεβὴς καὶ ἀγία μητέρα του Ἀνθία καί, κατόπιν,

μέ την πνευματικὴν καθοδήγησιν τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης Ἀνικλήτου, ἔδωκε τὸν ἑαυτὸν του ὀλοφύχως εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἀφιερώθη ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς λειτουργὸς αὐτῆς καὶ ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου. Δὲν τὸν εἴλκυον ἄλλα νεανικὰ καὶ κοσμικὰ ἐνδιαφέροντα. Εἶχεν ἐκλέξει ὡς ἀποστολὴν του «τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν» καὶ δὲν ἀντήλλασσε με τίποτε αὐτὴν τὴν τιμὴν καὶ τὸ προνόμιον νὰ ἐργάζεται διὰ τὴν στερέωσιν καὶ ἐπέκτασιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Διδακτικώτατος, καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, δι' ἡμᾶς. Διότι, ὡς χριστιανοί, δὲν πρέπει τίποτε ἄλλο νὰ προτιμῶμεν ἀπὸ τὴν τιμὴν νὰ εἴμεθα πολῦται καὶ ἐργάται τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. «Ὅτι μᾶς ἐξωθεῖ νὰ ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν ζωὴν, πρέπει νὰ τὸ ἀποφεύγωμεν, διότι μᾶς ἐκβάλλει ἔξω τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅσα ἐμπόδια μᾶς παρεμβάλλονται, προκειμένου νὰ ἐκτελέσωμεν κάποιον χριστιανικὸν καθήκον εἰς δόξαν Θεοῦ, πρέπει νὰ τὰ ὑπερνικῶμεν, διὰ νὰ προάγεται ἡ χριστιανικὴ ζύμωσις τοῦ περιβάλλοντος ἡμῶν καὶ τῆς ὅλης κοινωνίας.

3. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος ἔφθασε μέχρις αἵματος καὶ μαρτυρίου. Καὶ ἐπεσφράγισε τὴν νεανικὴν του ὑπὲρ Χριστοῦ δραστηριότητα μετὰ τὴν θυσίαν τῆς ζωῆς του. Τὸ μαρτυρικὸν του τέλος ἤλθε νὰ ἐπιστῆφῃ μίαν ζωὴν, ἡ ὁποία ἠγαλώθη εἰς «τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν». Ζῶν δηλ. ἔδιδε πάντοτε τὴν καλὴν καὶ ἔμπρακτον μαρτυρίαν περὶ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ τῆς ἐξαγιαστικῆς Του δυνάμεως (τ.ἔ. ἐν τῷ προσώπῳ του ἔβλεπον οἱ πάντες πόσον ἐξαγιαζει καὶ ἐξιδανικεῖ τὸν ἄνθρωπον ὁ Χριστός). Καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του ἔλαβε τὸν στέφανον διπλοῦ μαρτυρίου. Διότι ἡ ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτυρία του ὑπῆρξε διπλῆ. Διὰ ζωῆς καὶ διὰ θανάτου δὲν «ἐψηχύνθη τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν».

Διὰ κάθε χριστιανὸν ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὴν εὐτυχίαν νὰ ἔχη χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του. Ἄλλὰ τὰ χριστιανικὰ τέλη σπανίως ἔρχονται εἰς ἐπισφράγισιν ἀμαρτωλοῦ βίου. Αἱ σχετικαὶ ἐξαιρέσεις, τὰς ὁποίας οἰκονομεῖ ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ, ἐπιστρέφουσα εἰς μετάνοιαν ἀνθρώπους γηράσαντας ἐν ἀμαρτίαις, ὀφείλονται εἴτε εἰς ἔλλειψιν ἄλλων προηγουμένων εὐκαιριῶν μετανοίας, εἴτε εἰς κάποιαν βαθυτέραν καλὴν διάθεσιν τοῦ ἀνθρώπου πού δὲν κατώρθωσεν ἐγκαίρως νὰ ὀριμάσῃ καὶ νὰ ἐκδηλωθῇ ἔμπράκτως. Ἐπὶ τέλους, αἱ ἐξαιρέσεις, ἀνήκουν εἰς τὰς ἐκτάκτους ἐνεργείας καὶ ἐπεμβάσεις τοῦ Θεοῦ. Ὁ κανὼν εἶναι ἄλλος. Ἐ-

νάρετος ζωὴ νὰ ἐπισφραγίζεται ἀπὸ χριστιανικὰ τέλη· καὶ ἄθλιος βίος νὰ καταντᾷ εἰς ἀπώλειαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ. Εἶναι φυσικόν, ἄλλωστε, ἡ ἐξοικείωσις εἰς τὸ κακὸν νὰ ἐπιφέρῃ τελικῶς σκληρυνσιν καὶ πάρωσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἐνῶ ἡ ἐξάσκησις εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν ἀρετὴν πλησιάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν Θεόν.

«Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν», λέγει ὁ Θεὸς Ἰάκωβος. Καὶ ἀντιθέτως· ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν» (δ' 7-8). Δηλαδή ἀπαιτεῖται προσπάθεια καὶ ἀγών. Προσπάθεια νὰ τελειώμεν καὶ νὰ «φερώμεθα ἐπὶ τὴν τελειότητα» (Ἐβρ. ς' 1). Καὶ ἀγών, διὰ νὰ ἀντιστάμεθα εἰς τοὺς διαφόρους πειρασμοὺς καὶ τὰς πίσεις τοῦ πονηροῦ. Μόνον τοιοῦτοτρόπως βαδίζομεν σταθερῶς πρὸς τὸ αἴσιον χριστιανικὸν τέλος, πρὸς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔφθασεν ὁ ἱερομάρτυς ἅγιος Ἐλευθέριος, ἀκούων πάντοτε, εἰς ὅλην τὴν ζωὴν καὶ κατὰ τὸν θάνατόν του, τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀπ. Παύλου· ἀμὴ ἡ ἐπισχυνοθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν».

Ο "ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ," ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1960

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀφιερωμένος
εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Οἰκογένειαν.

Περιέχει, ἐκτὸς τῆς συνήθους ἡμερολογιακῆς ὕλης, καὶ καθημερινὰ καθοδηγητικὰ σημειώματα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας, εἰς τὰ καθήκοντα τῶν συγκροτούντων αὐτήν, ὡς καὶ εἰς τὴν πρέπουσαν ἀγωγὴν τῶν παιδιῶν. Συνοδεύεται ὑπὸ καλλιτεχνικοῦ χρυσοποικίλου πλαισίου, κοσμουμένου διὰ βυζαντινῆς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου.

ΤΙΜΑΤΑΙ (μετὰ πλαισίου) δρχ. 10.

Εἰς ὁμαδικὰ παραγγελία Ἐνοριῶν παρέχεται ἔκπτωσης 20%

17 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ ΤΟΝ ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ

Η ΑΓΙΟΤΗΣ ΗΜΕΡΟΝ

«*Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας*» (Ἐβρ. ιγ' δ).

Ἐκ τῶν νεωτέρων ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν εἶναι ὁ σήμερον ἑορταζόμενος ἅγιος Διονύσιος, ὁ πάνσεπτος πολιούχος τῆς Ζακύνθου. Ἐζήσε κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 16ου καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου αἰῶνος († 1624). Ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη εἰς τὴν Ζάκυνθον ὑπὸ εὐσεβῶν γονέων. Ἐνωρίς δὲ παρυσίασε ζῆλον ἔνθεον καὶ ἐπίδοσιν εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀγιότητα. Ἠσπάσθη τὸν μοναχικὸν βίον καὶ ἀλματωδῶς ἐξείλιχθη εἰς ἐξαιρετὸν χριστιανικὴν προσωπικότητα, ἡ ὁποία ἐκόσμησε τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Αἰγίνης. Πάλιν ὅμως ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ζάκυνθον, ὅπου διέλαμψε, μέχρι τέλους τοῦ βίου του, ἡ ἀγιότης του καὶ ἡ ἐποικοδομητικὴ διὰ τὸν λαὸν ἱεραποστολικὴ του δραῖσις, καθὼς καὶ τὸ θαυματουργικὸν του χάρισμα.

Ὁμολογουμένως: «*Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας*». Δὲν ἔχει μόνον ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία τοὺς μεγάλους Πατέρας τῆς. Ἐχουν καὶ οἱ νεώτεροι χριστιανικοὶ αἰῶνες μεγάλα πνευματικὰ καὶ ἠθικὰ ἀναστήματα, τῆς περιωπῆς τοῦ ἑορταζομένου Ἱεράρχου ἀγίου Διονυσίου.

1. Ἀπὸ καμμίαν ἐποχὴν δὲν ἔλειψαν οἱ «εὐαρεστήσαντες τῷ Θεῷ». Τὸ ἀειθαλὲς δένδρον τοῦ Χριστιανισμοῦ καρποφορεῖ εἰς ὅλας τὰς ἐποχάς. Καὶ προβάλλει ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν ἐδῶ μὲν μάρτυρας, ἐκεῖ δὲ ὁσίους, ἄλλοτε ὁμολογητὰς τῆς πίστεως καὶ ἄλλοτε μεγάλους Πατέρας καὶ Διδασκόλους, πάντοτε δὲ καὶ πανταχοῦ ἀνθρώπους μεμαρτυρημένης εὐσεβείας καὶ ἀγιότητος. Δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ ἀντίληψις, τὴν ὁποίαν ἔχουν πολλοί, ὅτι δῆθεν εἰς παλαιότερας ἐποχάς ὑπῆρχε τὸ κλῆμα τῆς ἀγιότητος, ἐνῶ ἡ ἐποχὴ μας δὲν ἀφίνει τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀγιάσῃ. Ὁ Θεὸς καὶ ὁ νόμος Του εἶναι «*χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας*». Κεὶ παρ' ὅλας τὰς διαφορὰς τῶν χρόνων καὶ τῶν ἐποχῶν ὁ ἄνθρωπος παραμένει ἄνθρωπος, μὲ τὰς αὐτὰς δυνατότητας καὶ ἀδυναμίας. Καὶ ὑπάρχουν μὲν περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας τὰ ἐμπόδια διὰ μίαν ἀγίαν ζωὴν καὶ οἱ πειρασμοὶ αὐξάνουν καὶ ἐπιτείνονται, τὸ γεγονός ὅμως ὅτι ἀπὸ πᾶσαν ἐποχὴν δὲν λείπουν οἱ ἐνάρετοι καὶ οἱ ἅγιοι

ἄνθρωποι εἶναι ἔξω πάσης ἀμφισβητήσεως. Εἶναι δὲ παρήγορον, ὁμολογουμένως, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν μας, μὲ τὴν τόσῃν πλήμ-
μυραν τοῦ κακοῦ, ὑπάρχει καὶ ἡ παράταξις τοῦ ἀγαθοῦ. Ὑπάρ-
χουν καὶ οἱ καλοὶ καὶ οἱ τίμιοι καὶ οἱ ἐνάρετοι ἐν γένει ἄνθρωποι.
Ἄλλοίμονον ἐὰν δὲν ὑπῆρχον. Θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπελπισθῇ κανεὶς
διὰ τὸ μέλλον. Ἄλλ' ἔχει ὁ Θεὸς πάντοτε τοὺς ἐκλεκτοὺς Του.

2. Ὑπάρχει βεβαίως ἡ ἐπίδρασις τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῶν
ρευμάτων τῆς ἐποχῆς. Τοῦτο ὅμως σημαίνει μόνον, ὅτι ὁ χρι-
στιανὸς ὀφείλει νὰ ὀπλίζεται καὶ νὰ ἀγωνίζεται κατ' αὐτῶν. Αὐτὴ
εἶναι ἄλλωστε ἡ ἔννοια τῆς ἀγιότητος. Δηλ. ἅγιος δὲν εἶναι μόνον
ἐκεῖνος ποὺ ἔφθασεν ἤδη εἰς τὴν τελειότητα, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀγωνι-
στής ποὺ παρ' ὅλας τὰς ἐλλείψεις του, καὶ τὰς πτώσεις του ἀκόμῃ,
προσπαθεῖ νὰ ὑπερνήκησῃ τὴν δύναμιν τοῦ κακοῦ ποὺ ὑπάρχει
μέσα του καὶ γύρω του.

Ἡ ἀγιότης δὲν εἶναι κατάστασις στατική, ἀλλὰ ἐξελικτική.
Καὶ ὁ Θεὸς λέγει (ἀγιοὶ γίνεσθε), δηλ. συνεχῶς καὶ προο-
δευτικῶς γίνεσθε. Αὐτὸ ἀπλούστερον σημαίνει ὅτι, ἐὰν ὁ ἅγιος
Διούσιος ἔφθασεν εἰς τὰ ὕψη τῆς ἀγιότητος, δύνανται νὰ τοπο-
θετηθοῦν πλησίον του, χωρὶς νὰ εἶναι τοῦτο θράσος καὶ τόλμημα,
καὶ ὅσοι ἐν γένει εἶναι ἐνάρετοι ἄνθρωποι καί, πρὸ πάντων, ὅσοι
προσπαθοῦν νὰ γίνωνται καλύτεροι.

Χρειαζέται μόνον προσοχή, νὰ μὴ ὑπάρξῃ λιποταξία καὶ ἐγκα-
τάλειψις τοῦ ἀγῶνος. Νὰ μὴ σταματήσῃ δηλ. ἡ προσπάθεια ὅπως
ὑπερνήκηθῇ ὁ κακὸς πολλάκις ἑαυτὸς μας καὶ τὸ κακὸν πολλάκις πε-
ριβάλλον. Ἄν ἀποκλεισθῇ αὐτὴ ἡ λιποταξία, εἶναι βέβαιον ὅτι εὐ-
ρισκόμεθα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀγιότητος. Ἐφ' ὅσον δηλ. ἀγωνιζόμε-
θα καὶ δὲν παραδιδόμεθα μὲ τὴν θέλησίν μας εἰς τὸ κακόν, εἴμεθα,
παρ' ὅλας τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰς ἀτελείας μας, ἄξιοι μιμηταὶ τοῦ
ἑορταζομένου Ἀγίου καὶ ὅλων τῶν χθὲς καὶ σήμερον καὶ ἀνά
τοὺς αἰῶνας ἁγίων.

3. Ἐχομεν συνηθίσει νὰ φανταζόμεθα τοὺς ἁγίους εἰς με-
γάλῃν ἀπόστασιν ἀπὸ ἡμᾶς, χρονικῶς καὶ ἠθικῶς. Διὰ τοῦτο ἡ
περίπτωσις ἐνὸς ὀπωσδήποτε νεωτέρου ἁγίου, τοῦ ὁποίου νὰ σώ-
ζονται ἀκόμῃ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἅπτὰ τὰ ἴχνη τῆς διαβάσεώς
του, μᾶς προκαλεῖ ἰδιαιτέραν αἴσθησιν.

Ὁ ἅγιος Διούσιος ἀπέχει ἀπὸ ἡμᾶς τέσσαρας περίπου αἰῶ-
νας. Ἐν τούτοις, τόσον εἰς τὴν πατρίδα του Ζάκυνθον, ὅσον καὶ
εἰς τὴν ἐπισκοπικὴν του περιφέρειαν τῆς Αἰγίνης δεικνύονται
πλεῖστα ὅσα σημεῖα ἔχοντα σχέσιν μὲ τὴν ἐκεῖ ζῶν καὶ ἐργα-
σίαν του, κυκλοφοροῦν δὲ καὶ ἀναφέρονται μετὰ θαυμασμοῦ καὶ

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αίδεσ. Δημήτριον Ζαχαρόπουλον, Ἀδελφικὸν Σεροῶν. Τὰ τῆς ἀσφαλισεῶς σας θὰ πληροφηθῆτε ἀπὸ τὸ τοπικὸν ΤΑΚΕ. τῆς Ἱ. Μητροπόλεως σας ἀπὸ ὅπου θὰ πάρετε καὶ τὸν ἀριθμὸν μητρώου. Δυστυχῶς εἶναι πολὺ δύσκολον, ἄνευ ἀριθμοῦ μητρώου, νὰ ἔχωμεν τὴν πληροφορίαν ἀπὸ τὸ Κεντρικὸν ΤΑΚΕ. Διὰ τὸ δόνειον θὰ πρέπη νὰ υποβάλετε νέαν αἴτησιν. Σὰς γνωρίζομεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ὅτι τὸ ΤΑΚΕ χορηγεῖ δάνεια μέχρι 5.000 δραχμῶν διὰ τοὺς ἐξῆς μόνον λόγους 1) Προικοδότησις, 2) Τοκετός, 3) Ἀσθένεια, 4) Λουτροθεραπεία, 5) Ἀναπόφικτος ἐπισκευὴ οἰκίας. — Αίδεσ. Κωνσταντῖνον Πλατανιᾶν, Δημητσάναν. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐξαγορὰ ὑπηρεσίας ἀπὸ τοῦ 1936 καὶ ἐντεύθεν. διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἴσθε ἡσφαλισμένος εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. Πῶς θὰ ἐξαγοράσετε χρόνον, διὰ τὸν ὅποιον ἤδη κατεβάλετε ἀσφάλιστρα; Πρέπει νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἐξαγορᾶς χρόνου, ἀλλὰ περὶ ἐξαγορᾶς προϋπηρεσίας καὶ ταύτης μόνον ὅταν δὲν ἐχρησίμευσεν αὕτη διὰ τὴν συνταξιοδότησιν παρ' ἄλλου ταμείου. Οὔτε ἡ ἐξαγορὰ ὑπηρεσίας τοῦ Γραμματέως τῆς Κοινότητος εἶναι

σεβασμοῦ περιστατικὰ τῆς ζωῆς του καὶ ἐκδηλώσεις τῆς μεγάλης του πνευματικότητος καὶ ἀγιότητος.

Ἰδιαιτέρως ἀναφέρεται συγκλονιστικὸν περιστατικὸν τῆς ζωῆς του, κατὰ τὸ ὅποιον ἐξεδήλωσε τὴν ἀμετρον ἀγαθότητα τῆς καρδίας του, ὅταν ἤλθε πρὸς αὐτὸν ὁ φονεύσας τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἀγίου, καὶ Ἐκεῖνος ἐπνίξε τὸν πόνον του καὶ τοῦ παρεχώρησε, μὲ πλήρη ἀνεξικακίαν, ἄσυλον καὶ φιλοξενίαν, καὶ ἀπέφυγε νὰ τὸν παρουσιάσῃ καὶ νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς τοὺς ζητοῦντας νὰ τὸν συλλάβουν καὶ νὰ τὸν κακοποιήσουν.

Καὶ πολλὰ ἄλλα διασώζουν μέχρις ἡμῶν ἰσχυράν — ὅσον καὶ ἱερὰν — τὴν ἀνάμνησιν τοῦ Ἀγίου. Καὶ τὸ οἰκογενειακὸν του ἐπώνυμον (Σιγοῦρος) ἔφθασε μέχρις ἡμῶν καὶ τοποθεσία καὶ κτίσματα καὶ κινήτὰ ἀκόμη πράγματα ποῦ ἐχρησιμοποίει Ἐκεῖνος (ἄμφια κυρίως) ὑπενθυμίζουν ζωηρῶς τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν δρᾶσίν Του. Αὐτὸ δὲ τοῦτο τὸ σωματικὸν Σκήνωμά Του, διασωθὲν ἀκέραιον σχεδὸν μέχρι σήμερον, ἀσπάζονται εὐλαβῶς οἱ πιστοὶ καὶ βρῦει ἰάματα, διὰ τῆς θείας δυνάμεως, εἰς τοὺς προστρέχοντας καὶ ἐπικαλουμένους Αὐτὸν χριστιανούς.

Τοιοιουτρόπως, ὅσον ἐγγύτερον πρὸς ἡμᾶς αἰσθανόμεθα τὸν Ἅγιον, τόσον καὶ τὸ ἰδανικὸν τῆς ἀγιότητος φαίνεται πλησιέστερον καὶ προσιτώτερον εἰς ἡμᾶς. Καὶ εἶθε, διὰ τῶν ἀγίων Αὐτοῦ πρεσβειῶν, νὰ μὴ ὑστερήσωμεν εἰς διάθεσιν καὶ ζῆλον, διὰ νὰ μένωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν γραμμὴν τῆς ἀγιότητος, καὶ νὰ διακηρύσσεται καὶ παρ' ἡμῶν, ὅτι ὄντως Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας».

Ἀρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑΣ

δυνατή διότι αὐτὴ διετέθη εἰς χρόνον καθ' ὃν εἶχετε ὑπηρεσίαν δημοδιδασκάλου, δι' ἣν καὶ ἐλάβετε σύνταξιν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει μὲ τὰ ἔτη συμμετοχῆς εἰς τὸ TAKE, τὰ ὁποῖα σήμερον ἔχετε, λαμβάνετε σύνταξιν μετὰ τὴν 31/12/1959, ἣτις θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰς 705 δραχμὰς περίπου μηνιαίως. Ὡς ἐφ' ἅπαξ θὰ λάβετε περὶ τὰς 15.000 δραχμὰς. — Αἰδεσ. Κωνσταντῖνον Ζάβραν, Μεσοκώμην. Ἡ περίπτωσηὶς σας ὁμοιάζει τόσο πολὺ μετὰ τῆς δικαίας τοῦ αἰδου Κωνσταντίνου Πλατανιά, περὶ ἧς ἀμέσως ἀνωτέρω, ὥστε ἐὰν δὲν πρόκειται περὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, ἡ αὐτὴ ἀπάντησις προσήκει καὶ δι' ὑμᾶς. — Αἰδεσ. Βασίλειον Ντούσιαν, Κρουσιγγὴν Πρεβέζης. Γράφατέ μας πότε ὑπήχθητε εἰς τὴν ἀσφάλειαν τοῦ TAKE καὶ εἰς ποίαν μισθολογικὴν κατηγορίαν. — Αἰδεσ. Ἐμμ. Καραμανωλόκη, Παχ. Ἄμμον, Ἱεραπέτρας. Σῶς ἀπητήσαμεν δι' ἐπιστολῆς. — Αἰδεσ. Παναγ. Μπίεζον, Κουταλά. Ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία δὲν λαμβάνεται δι' ὄψιν διὰ τὴν συνταξιοδότησιν παρὰ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. Οὕτε ἡ ὑπηρεσία εἰς τὴν χοροφυλακίην, ἐφ' ὅσον αὐτὴ διανύεται ἀντὶ τῆς εἰς τὸν στρατὸν θητείας. Ἡ κράτησις 5% ἐπὶ τοῦ μισθοῦ τοῦ λαμβανομένου ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου σήμερον ἰσχύει μόνον διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς ἐξαγορᾶς προὔπηρεσίας. Διὰ μισθὸν Γ' Κατηγορίας τὸ ποσὸν ἐξαγορᾶς δι' ἕκαστον μῆνα εἶναι περὶ τὰς 55 δραχμὰς. — Αἰδεσ. Σωκράτην Χουλιούμην, Ν. Σούλι Σερρών. Διὰ νὰ λάβετε δάνειον μέχρι 5.000 δραχμῶν, ἀπαιτεῖται ἡ ὑποβολὴ αἰτήσεως εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., μέσῳ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως σας, εἰς τὴν ὅποιαν νὰ ἀναφέρετε ὅτι θέλετε δάνειον ἀπὸ τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ἢ διὰ προκοδότησιν θυγατρὸς σας, ἢ διὰ ἔξοδα τοκετοῦ τῆς συζύγου σας, ἢ δι' ἀσθένειαν, ἢ λουτροθεραπείαν, ἢ ἀναπόφευκτον ἐπισκευὴν οἰκίας ἢ δι' ἔξωσιν ἐκ τῆς μεμισθωμένης οἰκίας. Δι' ἄλλους λόγους δὲν χορηγεῖται δάνειον. Διὰ μεγαλύτερον ποσὸν χορηγοῦνται μόνον ἐνυπόθηκα δάνεια. Διὰ τὴν ἀσφαλιστικὴν σας κατάστασιν πρέπει νὰ ὑποβλέπετε αὐτῶν εἰς τὸ TAKE, τὸ ὁποῖον θὰ σᾶς γνωρίσῃ πότε ἔχετε ἀσφαλισθῆ καὶ ὅ,τι ἄλλο σχετικόν. — Αἰδεσ. Ἀθανάσιον Χαλκιά, Στανὸν Ἀρναίας Χαλκιδικῆς. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἡ πληρωμὴ διὰ μηνιαίων δόσεων. Κανονικῶς πρέπει προηγουμένως νὰ καταβληθῆ τὸ ποσὸν τῆς ἐξαγορᾶς καὶ κατόπιν νὰ γίνῃ ἡ ἐξαγορὰ τῆς προὔπηρεσίας. — Αἰδεσ. Ν. Ρέμβον, Σαρακίαν. Ἡ μετάθεσις δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐπὶ πολλὰ ἢ ὀλίγα ἔτη ὑπηρεσίας εἰς μίαν ἑνορίαν. Μόνον αἱ ἀνάγκαι τῆς Μητροπόλεως καθορίζουν τὰς μεταθέσεις. Ἀλλὰ ἐπ' αὐτοῦ ὁ μόνος ἀρμόδιος εἶναι ὁ Μητροπολίτης. Διὰ τὸ ἕτερον ζήτημα ἔχετε δίκαιον. Ἄς ἐλπίζωμεν, ὅτι ἐν καιρῷ θὰ τακτοποιηθῆ.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Τὸ μυστήριον τῆς ἐξομολογήσεως. — Πρωτοσυγ. Χρυσοστόμου Γιαλούρη, Ξενομανίας ἀντινομίαι. — Χ., Ἄδελφικά Γράμματα. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν Λειψῶνα τοῦ Ἰωάννου Μόσχου (Μετάφρ. Θεοδόση Σπεράντσα). — Ἀγ. Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, Ὀμιλία στοὺς Μακκαβαίους (Μετάφρ. Ἀνθίμου Θεολογίτη). — Βασ. Ἡλιάδη, Τὸ Συναϊτικὸ Μετόχι καὶ αἱ ὑπηρεσίαι, πὺ προσφέρει. — Ἀκύλα, Οἱ δεξιὲς ἀμαρτίαι. — Ἀρχιμ. Νικοδήμου Βαλληνοδρᾶ, Ἐορτοδρόμιον. — Ἀλληλογραφία.

*Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διοκονίας. Ἰασίου 1. Τηλ. 70734